

Saksutredning

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Forvaltningsutvalget	
	Livsløpsutvalget	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

Rådmannens innstilling:

Økonomiplan og budsjett godkjennes.

Av de totale investeringene på 77,8 millioner kroner, blir inntil 5,6 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 40 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.

Årets resultat på 1 980 364 kroner foreslås avsatt til fond.

Konsesjonsavgifta settes til kraftfond og dekker utgifter til næringsarbeid (Ikke uttømmende liste over ansvar 431, 432, 439, 440, 450 og 452)

Ubrukte lånemidler til investeringer inneværende år, blir tilbakeført og re-budsjettert i 2020.

Øyvind Engen
konstituert rådmann

Bakgrunn:

Kommunen skal hvert år fatte vedtak om en fireårig økonomiplan for drift og investering, samt årsbudsjett for kommende driftsår, jf. kommunelovens §§ 44-47. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunen sin virksomhet. Den skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventa kostnader og prioriterte oppgaver i økonomiplanperioden.

Kommuneregnskapet består i hovedsak av to deler. Investeringsregnskapet og driftsregnskapet. Grovt forenklet så henger disse to sammen ved at utgifter til lån, i form av renter og avdrag, som tas opp i investeringsregnskapet blir en kostnad i driftsregnskapet. Investering påvirker med andre ord driften. Både investeringsbudsjettet og driftsbudsjettet skal føres i balanse. For driftsbudsjettet betyr det at inntektene må være lik eller større enn utgiftene, og at mindreforbruket blir avsatt til fond. Investeringsbudsjettet er i balanse når investeringsprosjekt er finansiert gjennom låneopptak eller fondsbruk.

Modellen under viser måltall for økonomiplanperioden. Grønn betyr bærekraftig nivå, oransje betyr fare på ferde mens rød symboliserer at vi må sette inn tiltak;

Måltall	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat	3,6 %	0,8 %	0,8 %	0,7 %	0,8 %
Økonomisk buffer fond	11,7 %	10,4 %	9,2 %	8 %	6 %
Rente og avdragsbelastning	2,0 %	3,5 %	3 %	3 %	3 %
Netto lånegjeld	100 %	95 %	93 %	91 %	88 %

Lesja kommune har målsetting om 3 % netto driftsresultat over tid. Fylkesmannen anbefaler 1,75 % men pga høye kraftinntekter og bruk av fond til investering er målet 3 %. I forbindelse med behandling av økonomiplanen i desember ble det vedtatt å senke kravet til 1 % i 2020 og 2021.

Disposisjonsfondet er de siste årene styrka til 11,7 % i 2019. I gjeldende økonomiplan har vi vedtatt å bruke 5 millioner kr årlig av fondet for å finansiere investeringene fom 2018. Det er derfor avgjørende at vi oppnår ett netto driftsresultat på minimum 5 millioner kr for ikke å tømme disposisjonsfondet i økonomiplanperioden.

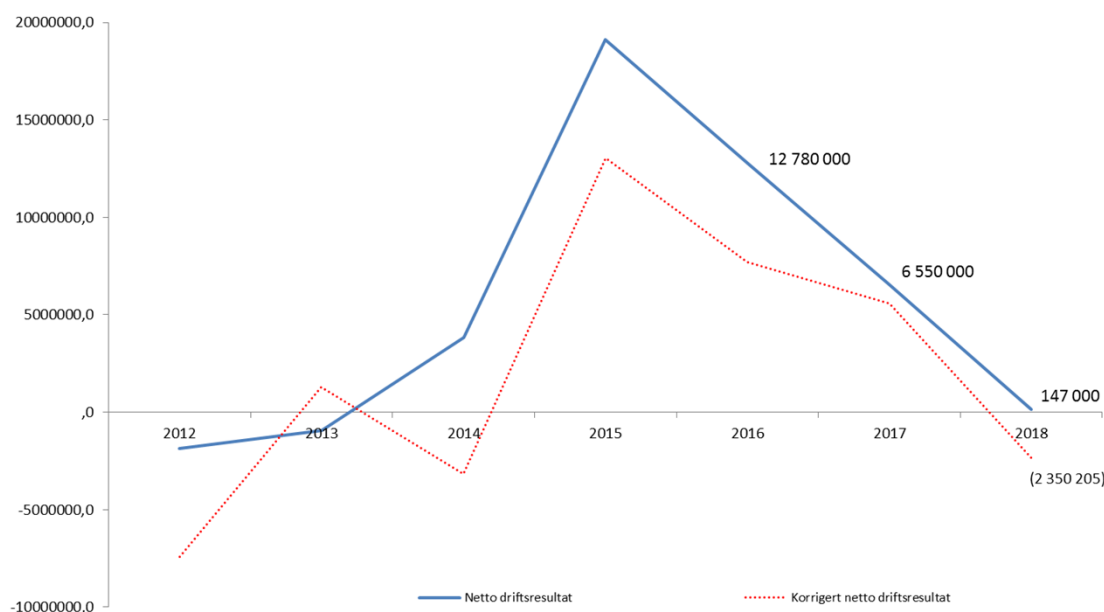
Rente og avdragsbelastningen belaster driftsregnskapet. Pga av store investeringer som er finansiert med låneopptak og nye krav til beregning av minimumsavdrag, øker denne kostnaden med ca 4 millioner kr i planperioden.

Vi er oppe på et nivå hvor rente og avdragsbelastningen påvirker drifta i vesentlig grad.

Lånegjelda er på et nivå som ikke er økonomisk bærekraftig over tid. Dette nivået påvirker allerede kommunens drift og muligheter for investering i årene framover. Investeringsbudsjett er redusert og låneopptak må begrenses til et minimum i planperioden.

Netto driftsresultat 2011-2018

***Korrigert netto driftsresultat er korrigert for Mva refusjon før 2013, premieavvik og bundne fond, dvs viser drift uten engangseffekter.

I perioden 2015-2017 har Lesja kommune levert gode økonomiske resultat men trenden har vært nedadgående. I 2018 fikk vi et resultat som var langt under målsettingen.

Det viktigste økonomiske grepene fremover blir å tilpasse drifts og tjenestenivå til redusert befolkning, reduserte inntekter og økte finanskostnader.

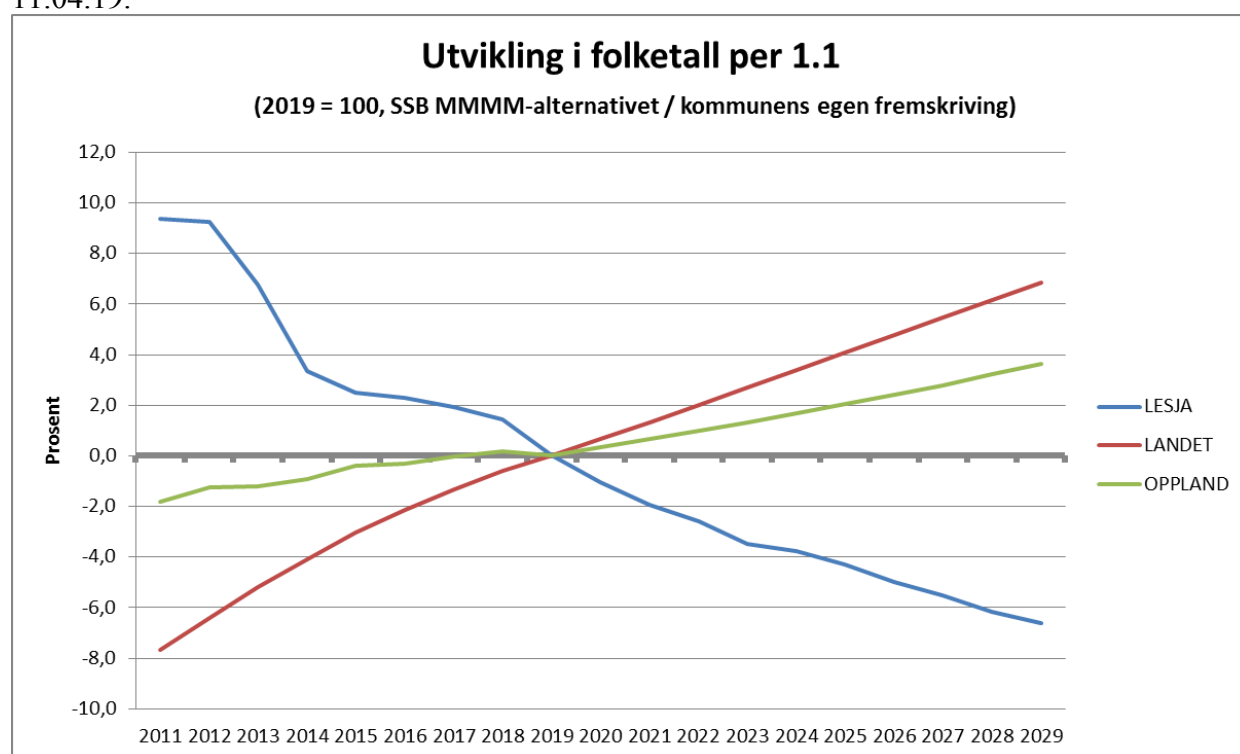
Økonomiplanen viser at Lesja kommune må foreta økonomiske grep for å kunne klare belastningen som inntektsnedgangen og investeringene medfører. Det er viktig at Lesja kommune klarer målsettingen om netto driftsresultat samtidig som vi tilpasser tjenestene til framtiden.

Vi får da et handlingsrom til innovasjon og utviklingsarbeid.

Viktige momenter her er befolkningsutvikling og næringsutvikling. Rapportene fra Nordveggen viser at vi er på rett vei med næringsarbeidet. Utfordringen er hvordan vi skal stoppe og deretter snu befolkningsnedgangen?

Demografi.

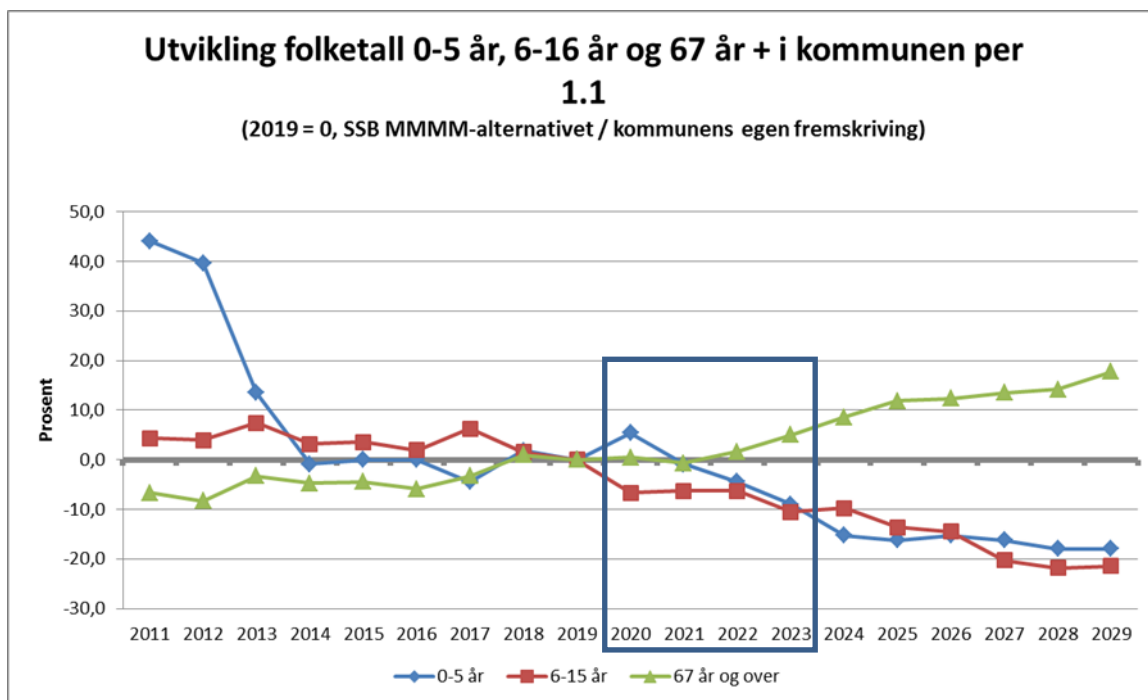
Inntektssystemet til kommunen avhenger av antall innbyggere og sammensetningen av dem. Modellen under viser SSB sin forventede befolkningsutvikling tom 2029. Modellen er ajour pr 11.04.19.

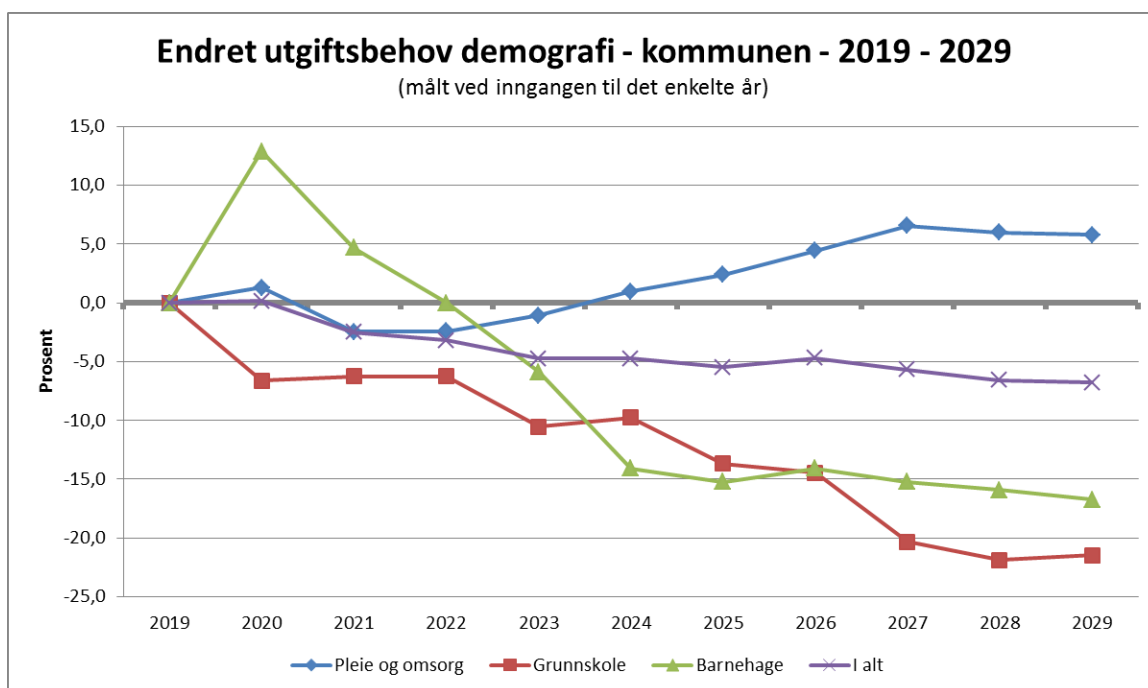
Dersom denne utviklingen slår til vil det medføre reduksjoner i Lesja kommune sine inntekter i økonomiplanperioden og videre framover.

Sammensetning av innbyggerne gir oss også en god indikasjon på hvilke områder, innenfor kommunal tjenester, vi må styrke og hvilke områder vi må redusere.

Det er viktig at kommunen ligger i fremkant og iverksetter tilpasninger av drifta slik at vi er forberedt når endringene kommer.

Som figurene ovenfor viser forventes det endringer i befolkningssammensetningen i planperioden. Trendene er tydelige og dette må gjenspeiles i kommunens organisering og langtidsplanlegging.

Forventa endringer i utgiftsbehov gir oss langt på vei svaret på hvordan kommunen bør disponere sine prioriteringer framover. Vi kan ikke opprettholde en organisasjon og et tjenestetilbud som er tilpassa et høyere innbyggertall. Bedriftsøkonomisk vil man si at produksjonen må tilpasses etterspørsel.

Kommunen sin oppgave er å levere gode tjenester, legge til rette for bærekraftig tjenestenivå og stimulere til aktivitet. Framover må vi ha fokus på å videreføre næringsarbeidet, finne flere tiltak som kan snu befolkningsutviklingen og gjennom gode prosesser, tilpasse tjenestene til endringene i befolkningssammensetningen og framtidige behov.

Vurdering:

Økonomiplan drift 2020-2023.

Økonomiplan 2020-2023 viser en oversikt over årlige driftsinntekter og utgifter i perioden. Oversikten omfatter hele den kommunale virksomheten.

Lønnsom drift vil være forutsetning for å skape vekst og utvikling i Lesja kommune. Uten handlingsrom vil nødvendige prosjekt bli utsatt og mulighet for utvikling redusert.

Planen er utarbeida med følgende forutsetninger:

Befolkning

Befolkningsnedgangen økte i 2018 og vi fikk en reduksjon på 27 personer. Vi forventer at tallet kan svinge. Snittet over 30 år er en reduksjon på 14 personer årlig, men vi håper næringsarbeidet og nye tiltak skal redusere og på sikt kanskje klare å snu utviklingen. I planen benytter vi tallene fra SSB som viser en forventet reduksjon på 15 personer pr år.

Lønns- og prisvekst

Økonomiplanen opererer med faste 2020-kroner i hele 4-års perioden. Lønns- og prisvekst vil derfor være begrenset til en oppjustering til 2020-nivå. For lønn er prognose fra SSB lagt til grunn med 3,5 %. For utgiftspostene i budsjettet er prognose for vekst i konsumprisindeksen (KPI) fra SSB lagt til grunn. Denne prognosen tilsier en prisvekst på 2,5 % fra 2019-nivå.

Pensjonskostnader

Sats for KLP (arbeidsgivers andel) er i gjennomsnitt 19,2 % etter beregninger fra KLP. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet. KLP sitt anslag på premieavvik variere veldig. Historisk har vi budsjettert forsiktig på dette området men i 2020 har vi økt inntektene fra premieavviket. Effekten av denne økningen reduseres utover planperioden pga økte kostnader. Sats for SPK er 13 %.

Renteutvikling

Det er lagt til grunn renteprognose Norges bank. For 2020 tom 2023 er rentesatsen 2,5 %.

Frie inntekter

	2019	2020	2021	2022	2023
Befolkning 01.07.1X	2 028	1 988	1 970	1 957	1 939
Lønn & prisvekst	2,8 %	3,1 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Pensjon	20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %
Netto driftsresultat	3,0 %	1,0 %	1,0 %	3,0 %	3,0 %
Frie inntekter					
Skatt inkl naturressursskatt	49 106 000	50 096 000	50 322 000	49 676 000	48 911 000
Eiendomsskatt	800 000	-500 000	2 900 000	5 900 000	8 200 000
Rammetilskudd	93 431 000	95 622 000	96 535 000	94 477 000	93 899 000
Utbytte Eidefoss/Eidsiva	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Kraftsalg	15 050 000	15 258 000	13 400 000	13 100 000	13 100 000
Sum frie inntekter	163 387 000	165 476 000	168 157 000	168 153 000	169 110 000
Netto driftsresultat budsjett inkl justering	6 800 000	2 300 000	2 300 000	6 800 000	6 800 000
Lønn og utgiftsvekst	-3 500 000	-5 200 000	-5 200 000	-5 200 000	-5 200 000
Økning i lånekostnad uten VARF	-370 000	-2 900 000	-3 400	0	-199 143
Innsparing mot målet om 3% netto driftsresultat	6 131 000	-1 511 000	1 977 600	-5 204 000	-4 442 143

Tabellen over viser hvordan den årlige endringen i frie inntekter og kostnader påvirker drifta.

Denne tabellen er benytta over flere år i økonomiplanarbeidet. Det er større usikkerhet knyttet til anslagene utover planperioden. Vær også oppmerksom på at i 2020 og 2021 budsjetterer vi med

et driftsresultat på 1 %. I tillegg er kravene til oppstilling av kommunale regnskap endra fra 2019 til 2020.

Økonomiplan 2020-2023

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	90 271 152	92 443 000	95 622 000	96 535 000	94 477 000	93 899 000
Inntekts- og formuesskatt	47 622 238	48 918 000	48 576 000	48 802 000	48 156 000	47 391 000
Eiendomsskatt	1 326 045	800 000	1 500 000	2 900 000	5 900 000	8 200 000
Andre skatteinntekter	6 857 497	6 900 000	6 820 000	6 820 000	6 820 000	6 820 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	277 131	200 000	275 000	275 000	275 000	275 000
Overføringer og tilskudd fra andre	34 194 714	28 131 019	26 295 124	25 511 124	24 861 124	24 038 524
Brukerbetalinger	9 725 161	9 785 000	9 452 000	9 452 000	9 452 000	9 452 000
Salgs- og leieinntekter	35 687 520	42 875 842	44 515 950	42 657 950	42 357 950	42 357 950
Sum driftsinntekter	225 961 459	230 052 861	233 056 074	232 953 074	232 299 074	232 433 474
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	123 810 540	120 576 790	126 030 841	126 030 841	125 660 841	125 660 841
Sosiale utgifter	23 533 832	28 253 456	27 154 855	28 114 759	29 114 759	29 114 759
Kjøp av varer og tjenester	53 067 878	49 786 422	49 795 078	48 995 078	48 195 078	48 195 078
Overføringer og tilskudd til andre	19 417 594	18 694 986	19 288 936	19 088 936	18 888 936	18 888 936
Avskrivninger	13 180 390	13 100 000	14 700 000	14 700 000	14 700 000	14 700 000
Sum driftsutgifter	233 010 233	230 411 654	236 969 710	236 929 614	236 559 614	236 559 614
Brutto driftsresultat	-7 048 774	-358 793	-3 913 636	-3 976 540	-4 260 540	-4 126 140

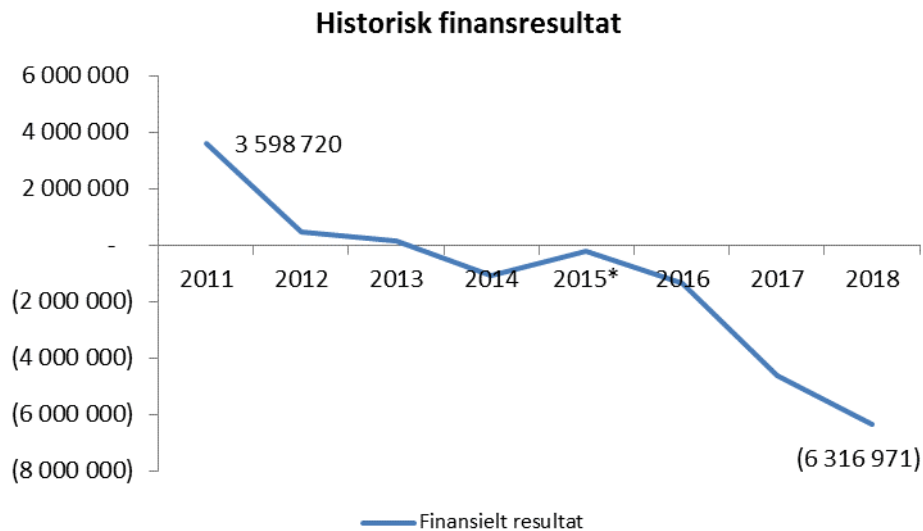
Pga av gradvis innføring av eiendomsskatt får inntektene en økning i planperioden. Kostnadsnivået vil øke jevnt med lønns- og prisstigning. I tillegg kommer det en stor årlig økning i lånekostnader i 2020. Disse to kostnadene øker raskere enn inntektene. Dette reduserer handlingsrommet. Vi kan oppleve en ytterligere reduksjon i skatteinntektene og rammetilskudd avhengig av befolkningsutviklingen. Inntektene som fulgte med bosetting av flyktninger faller helt bort siden vi ikke mottar nye flyktninger lenger.

Innføring av eiendomsskatt på bolig og fritidsbolig ble vedtatt innført i år men vil ikke generere inntekter før 2021. Slik loven er i dag må vi starte med 1 % og årlig øke med maksimalt 1 % til vi kommer opp til 4 %. Dersom det er ønskelig kan satsen også reduseres. Eiendomsskatt kan innføres på flere måter. Hvilke metoder som kan benyttes legges fram til behandling i 2020. Det vil også påløpe kostnader med innføringen. I økonomiplanen er det lagt inn 2 millioner i 2020 og 1 million i 2021. Både inntekter og kostnader er anslag. Vi får bedre oversikt på dette området i løpet av 2020.

Kraftprisen er utfordrende å budsjettere. Prisene er redusert etter at vi solgte krafta for 2020 og det forventes at prisen vil stabilisere seg på et lavere nivå, slik markedsaktørene ser fremtiden nå.

Finansinntekter						
Renteinntekter	1 106 732	970 000	960 000	960 000	960 000	960 000
Utbytter	2 261 843	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Renteutgifter	3 113 142	3 540 000	5 866 000	5 866 000	5 866 000	5 866 000
Avdrag på lån	6 579 075	7 100 000	8 900 000	8 900 000	8 900 000	8 900 000
Netto finansutgifter	-6 323 643	-4 670 000	-8 806 000	-8 806 000	-8 806 000	-8 806 000
Motpost avskrivninger	13 180 390	13 100 000	14 700 000	14 700 000	14 700 000	14 700 000
Netto driftsresultat	-192 026	8 071 207	1 980 364	1 917 460	1 633 460	1 767 860

Historisk har finansinntektene vært større enn finanskostnadene i Lesja. Vi har derfor tålt å ha større kostnader enn inntekter pga finansinntektene har dekket opp og vært med og finansiert drifta. Pga økte rente og avdragskostnader er dette bildet nå endra. Finansutgiftene overstiger inntektene. Finanskostnadene må derfor dekkes fra drift.

Til tross for gode priser på kraftsalget i 2020 og innføring av eiendomsskatt er det flere momenter som gir oss utfordringer i økonomiplanperioden. Reduserte overføringer fra staten og økte kostnader viser at Lesja kommune må ta organisatoriske og strukturelle grep for å få en bærekraftig økonomiplan. Innføring av eiendomsskatt er ikke nok. Vi må ta hensyn til endringene i demografi og foreta en omorganisering som får varig virkning. Vi må ta inn over oss at vi blir færre innbyggere og tilpasse tjenestene og tjenestenivået til dette. Gjentatte kutt, med samme organisering og struktur vil til slutt utarme organisasjonen. Det er viktig at vi kommer på offensiven og tilpasser oss framtidige tjenestebehov. En slik omorganisering kan kun gjennomføres via god dialog og gode prosesser hvor alle parter er involvert.

Rådmannen er bekymret for Lesja kommunes økonomiske situasjon i årene som kommer. Det handler om å skape seg et økonomisk handlingsrom som gjør at en kan gjøre reelle prioriteringer og velge hva en vil satse på i Lesja. Rådmannen ser også at det ikke er enkelt å prioritere når en vet at det får konsekvenser, ofte uønskede, for utviklingen av kommunen vår. Likevel er vi nå så langt kommet at det er nødvendig. Politikerne har nå en stor jobb foran seg med å vurdere hvordan en best kan danne det økonomiske grunnlaget for fremtiden. Rådmannens råd i denne sammenheng er at en må se hen til folketallsutviklingen og de større forslagene som ble fremma i den saken. En må sette inn ressursene der behovet er størst og en må ta ned tjenestetilbudet der behovet minker. Konsekvensene kan bli at tjenestetilbudet vil oppfattes som dårligere. Dette kan igjen gi seg utslag på omdømmet til kommunen som potensiell tilflyttingskommune. Videre er en kommunal stilling ofte en stilling som kan være attraktiv for de innbyggerne vi først og fremst må tiltrekke oss, kvinner mellom 25 og 40 år. Det er viktig å jobbe med næringsutvikling og skaffe arbeidsplasser til kommunen. Det er enda viktigere å skaffe eller opprettholde de arbeidsplassene som tiltrekker seg eller beholder den befolkningsgruppen som reproducerer og blir boende i kommunen over tid. Rådmannen oppfordrer derfor til å gjøre gode debatter og vedtak med dette som bakteppe.

Økonomiplan investering 2020-2023

Investeringar	Prosjekt	Lån/Fond	2020	2021	2022	2023	Merknader
Regiondata/utstyr	0146	Lån	kr 1 195 000	kr 817 000	kr 411 000	kr 247 000	Regional forpliktelse(2020 arkiv)
ENØK-tiltak-brannsikr./utbedring	0173	Lån	kr 200 000	kr 200 000	kr 200 000	kr 200 000	Brannsikring
IT skoler/barnehager - elevtiltak	0145	Lån	kr 1 000 000	kr 500 000	kr 230 000		Digitalisering elever
IT personale skoler/barnehager	0144	Lån		kr 150 000		kr 150 000	Digitalisering
Oppgradering av bygninger/ENØK/IT	0286	Lån	kr 1 400 000	kr 2 500 000	kr 1 000 000	kr 2 000 000	2021 rehab. gamle helsehus
Lesja helsehus/sykehjem	0201	Lån	kr 59 500 000				Låst mot anbud
Digitalt kartverk	0029	Lån	kr 687 960	kr -	kr -	kr -	Regional forpliktelse
Bredbåndsutbygging	0283	Lån	kr 1 000 000		kr 1 000 000		Utbyggingsavtaler jernbane/NKOM
Brannstasjon Lesjaskog	0284	Lån	kr 5 300 000	kr -			Alternativ bussgarasje
Lesja sentrum	0258	Lån	kr 500 000	kr 1 000 000			Sentrumsplan må følges opp
Bustadsosialplan Lesja nybygg	0274	Lån			kr 5 000 000		5 millioner til 4 sentrumsnære leiligheter
Gang og sykkelvei Solsiden-Bjorli	0275	Lån	kr 2 000 000				
Oppgradering vei	0234	Lån		kr 200 000		kr 1 000 000	
Trafikksikkerhetstiltak	0228	Lån	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	Trafikksikker kommune
Investeringsbeløp			kr 72 882 960	kr 5 467 000	kr 7 941 000	kr 3 697 000	
Refusjoner	Kommentar		2020	2021	2022	2023	Merknader
Vegvesenet	0268	Tilskudd	kr -	kr -			
Grønne fond		Fond	kr -				Fond til Bjorli tiltak
Tilskudd, husbanken lagt inn	0201	Tilskudd	kr -53 240 000	kr -	kr -2 000 000		
Bruk av næringsfond/Bidrag fra andre		Fond	kr -5 000 000	kr -5 000 000	kr -5 000 000	kr -3 160 000	
Sal av bygg og anlegg		Inntekt	kr -	kr -			Netto gevinst tonter Bjorli
		Fond					
Mva	Alle		kr -14 576 592	kr -1 093 400	kr -588 200	kr -739 400	
Andel fond og refusjoner (ikke lån)			kr -72 816 592	kr -6 093 400	kr -7 588 200	kr -3 899 400	
			2020	2021	2022	2023	
Lånebehov investeringer uten VARF			kr 66 368	kr -626 400	kr 352 800	kr -202 400	
VARF		Lån/Fond	2020	2021	2022	2023	Merknader
VA Lesjaskog Bjorli	0249	Lån	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	I gang
Vann og Amløp div	0203/0204	Lån	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	
VA Aaheim - Lesjaskog	0182	Lån	kr 3 000 000				
VA Hovedplan	287	Lån	kr 600 000				
VA Lesjaskog renseverk		Lån	kr 300 000				Opprydding, fjerning av bygg
Utvidelse renseanlegg Bjorli og Lesja				kr 2 000 000			Framtidig behov
Lånebehov VARF			kr 5 000 000	kr 3 100 000	kr 1 100 000	kr 1 100 000	
Oppsumert			2020	2021	2022	2023	Merknader
Samlet investeringer			kr 77 882 960	kr 8 567 000	kr 9 041 000	kr 4 797 000	
Sal/refusjoner/fond			kr -72 816 592	kr -6 093 400	kr -7 588 200	kr -3 899 400	
Lånebehov			kr 5 066 368	kr 2 473 600	kr 1 452 800	kr 897 600	

Investeringsbudsjettet er holdt nede på ett svært moderat nivå i økonomiplanarbeidet. Kommunestyret valgte også å bruke 5 000 000 kr årlig fra disposisjonsfondet til finansiering av investeringene.

Fondsbruk forutsetter 3 % netto driftsresultat i driftsregnskapet.

Investeringsbudsjettet fra i sommer foreslåes videreført med noen endringer. I 2023 er det ikke lagt inn noen større prosjekter siden målsettingen er å redusere kommunens gjeld.

Samlet investering i økonomiplanperioden 2020-2023 er brutto 100 millioner mens låneopptak i perioden er 9,8 millioner kroner.

Tilskudd til utbygging Lesja sjukeheim utbetales i sin helhet i 2020 og bruk av 5 millioner årlig av disposisjonsfond holder lånebehovet nede.

Årlige rente og avdragskostnader øker med ca 4 millioner i planperioden forutsatt dagens rentenivå. Innenfor alle prosjekter vi har må vi vurdere rimeligere alternativer kontinuerlig. Prosjekter må settes opp mot hverandre for å vurdere viktigheten fremover.

Helsehus og sjukeheim

Kommunestyret har vedtatt ei låneramme på 56 millioner kroner. Det bygges et fullverdig helsehus innenfor rammen satt av kommunestyre. Nybygget står ferdig i disse dager og man setter da i gang med renovering av den gamle. Prosjektet avsluttes i august 2020

Oppgradering av bygninger/ENØK/IT

I 2020 gjennomføres det oppgradering av toaletter på mellomtrinnet Lesja skole og andre nødvendige oppgraderinger.

I 2021, etter flytting av nåværende helsehus, oppgraderer vi for å kunne benytte lokalene til annet bruk. I hovedtrekk er det ventilasjon som vi må skiftes, men også noen bygningsmessige endringer for å gjøre det funksjonelt.

ENØK tiltak er kartlagt på alle kommunale bygg og det er utarbeida en ENØK-plan. Vi må påregne investeringer ifb med dette, men det skal gi oss økonomisk gevinst på sikt.

Brannstasjon Lesjaskog

Saken kommer opp til ny behandling nå. Slik det ser ut nå må ramma for prosjektet utvides til totalt 8,5 mill eks mva. Prosjektet ledes av Dovre kommune.

Bredbåndsutbygging

Vi er i gang med utbygging av bredbånd langs jernbanen. Her avsettes det 1 mill. Prosjektet går snart over i ny fase med utbygging fram til abonnenten. Tanken er at denne utbyggingen foregår etter dugnadsmodellen. Her får kommunen rollen som pådriver.

Nybygg boliger

Det er satt av 5 millioner til bustadsosial utbygging for å kunne bygge boliger. I tillegg er det i sentrumsplanen lagt opp til rivning av kommunale boliger. For å sikre flytting innad i kommunen og etablering av sentrumsnære boliger må kommunen gå foran og bygge nytt. Vi gjennomfører en ny søknadsrunde med Husbanken for å kartlegge tilskuddspotensialet.

Utvidelse renseanlegg Bjorli og Lesja

Avsettes 2 millioner til grunnerverv og utvidelse av renseanleggene på Bjorli og Lesja. Dette for å imøtekomme framtidige kapasitetsbehov.

Gjeldsgrad

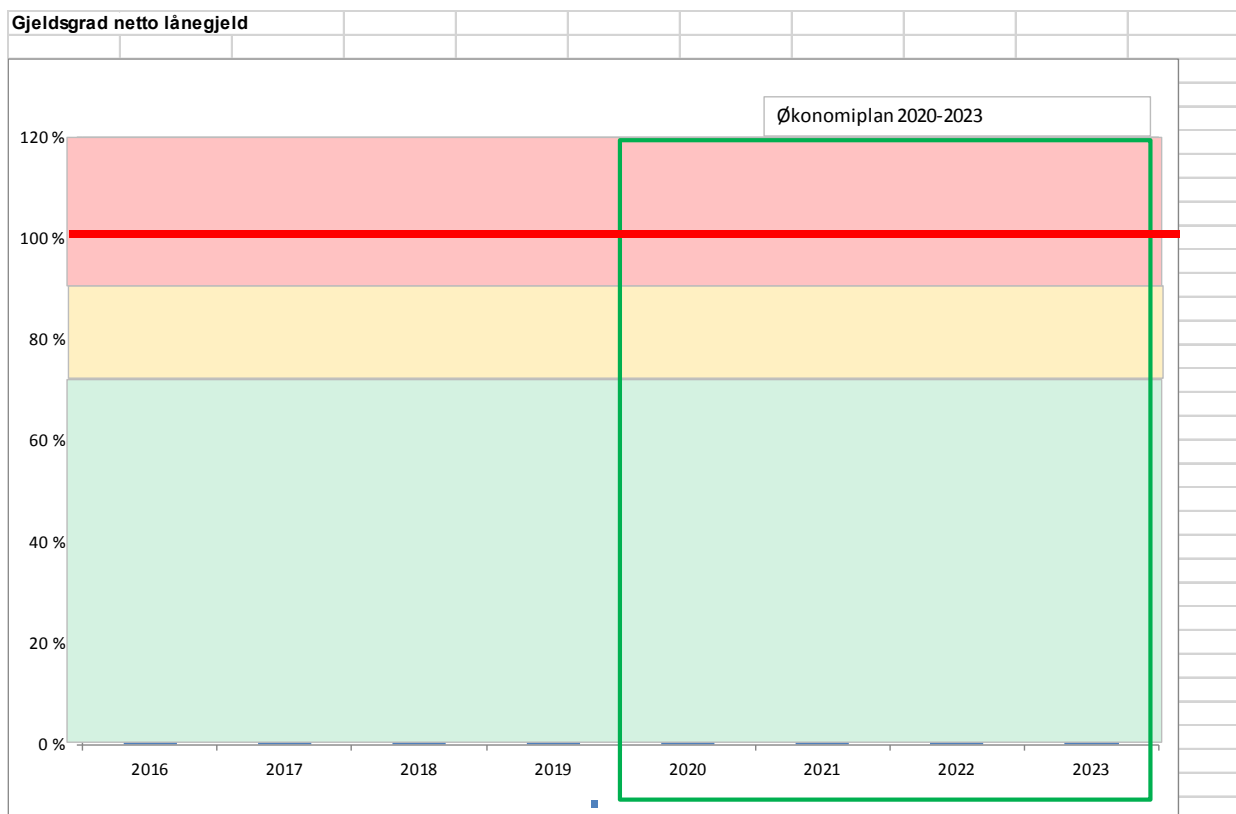
I 2020 skal vi totalt låne 5,1 millioner kroner.

En kraftig redusering av investeringsbudsjettet, bruk av fond og salg av tomter på Bjorli medfører at vi har redusert rente og avdragsbelastningen i driftsregnskapet betydelig.

Pga av store investeringer og låneopptak blir handlingsrommet for andre større investeringer låst i denne planperioden.

Jo høyere gjeldsgrad jo lavere handlingsrom.

Bruker vi opp handlingsrommet vårt og passerer 100 % i gjeldsgrad, vil rådmannen understreke at vi må redusere ytterligere i stillinger og tjenestetilbud for å ha råd til å bygge.

Vi er også svært sårbare ovenfor en eventuell renteøkning i økonomiplanperioden. Rentemarkedet er i bevegelse men sentralbanken forventer en utføling av rentene framover. I økonomiplanen har vi benytta 2,5 % rente i hele planperioden.

Gjeldsutvikling 2014-2019

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brutto lånegjeld	160 546 819	165 399 905	159 387 001	189 873 783	206 968 663	259 268 663
Utlån	37 399 401	36 996 387	35 779 417	36 186 458	36 221 961	36 000 000
Ubrukte lånemidler	18 355 800	8 904 490	3 030 295	1 265 272	608 039	0
Netto lånegjeld	104 791 618	119 499 028	120 577 289	152 422 053	170 138 663	223 268 663
Brutto driftsinntekter	200 418 788	215 707 198	221 468 371	229 562 480	225 934 747	230 000 000
Antall innbyggere 31.12.	2 059	2 055	2 048	2 038	2 009	1 985
Brutto lånegjeld i % driftsinntekter	80 %	77 %	72 %	83 %	92 %	113 %
Netto lånegjeld i % driftsinntekter	52 %	55 %	54 %	66 %	75 %	97 %
Brutto lånegjeld pr innbygger	77 973	80 487	77 826	93 167	103 021	130 614
Netto lånegjeld pr innbygger	50 894	58 150	58 876	74 790	84 688	112 478

Foreslått investeringsplan forutsetter årlig bruk av 5 millioner fra disposisjonsfond. Disposisjonsfondet var på 24,1 millioner den 01.01.19. Bruken er større en tilførselen til fondet. Dette vil gå for en periode men er ikke bærekraftig på lengre sikt.

Driftsbudsjett 2019.

Driftsinntekter	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Rammetilskudd	92 443 000	95 622 000
Inntekts- og formuesskatt	48 918 000	48 576 000
Eiendomsskatt	800 000	1 500 000
Andre skatteinntekter	6 900 000	6 820 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	200 000	275 000
Overføringer og tilskudd fra andre	28 131 019	26 295 124
Brukerbetalinger	9 785 000	9 452 000
Salgs- og leieinntekter	42 875 842	44 515 950
Sum driftsinntekter	230 052 861	233 056 074
Driftsutgifter		
Lønnsutgifter	120 576 790	126 030 841
Sosiale utgifter	28 253 456	27 154 855
Kjøp av varer og tjenester	49 786 422	49 795 078
Overføringer og tilskudd til andre	18 694 986	19 288 936
Avskrivninger	13 100 000	14 700 000
Sum driftsutgifter	230 411 654	236 969 710
Brutto driftsresultat	-358 793	-3 913 636
Finansinntekter		
Renteinntekter	970 000	960 000
Utbytter	5 000 000	5 000 000
Renteutgifter	3 540 000	5 866 000
Avdrag på lån	7 100 000	8 900 000
Netto finansutgifter	-4 670 000	-8 806 000
Motpost avskrivninger	13 100 000	14 700 000
Netto driftsresultat	8 071 207	1 980 364

Lønnsvekst, prisstigning og økte finanskostnader gir oss ett årlig innsparingskrav dersom inntektene ikke øker tilsvarende.

I 2020 har vi solgt konsesjonskrafta for en god pris som medførte en inntektsøkning på ca 3 millioner kr. I tillegg reduserte kommunestyret kravet til netto driftsresultat fra 3 % til 1%.

Her har vi ikke lyktes og framlagt budsjett er 320 000 lavere en kravet. Til tross for kutt i budsjettet tar lønns- og kostnadsveksten en stor del av inntektsøkningen og vi kommer ut med ett netto driftsresultat på 1 980 364 kr.

Vurdering av inntekter og utgifter.

Rammetilskudd

Rammetilskudd fra staten utgjør ca. 40 % av driftsinntektene og blir tildelt gjennom inntektssystemet. Tilskuddsanslaget for økonomiplanperioden er hentet fra prognosemodell utarbeidet av KS og baserer seg på kommuneproposisjonen.

Inntekts og formueskatt

Disse utgjør ca. 21 % av de samlede driftsinntektene. Både i 2013 og 2014 opplevde kommunene svikt i skatteinntang i forhold til statens prognoser. Når skattesvikten (i forhold til statens prognoser) gjelder hele landet, vil ikke kommunene få kompensert dette med mindre staten tilleggsbevilger penger til kommunene. Dersom skattesvikt bare gjelder kommunen lokalt, vil svikt bli kompensert gjennom inntektsutjevning i inntektssystemet. Vi benytter prognosemodellen fra KS for å beregne skatteinntektene.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten utgjør 0,06 % av de samlede driftsinntektene. Lesja har eiendomsskatt på kraftlinjer og produksjonsbedrifter i 2020. Det ligger et betydelig inntektspotensial i eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.

Andre skatteinntekter

Utgjør 3 % av de samlede driftsinntektene.

Inntektene består av konsesjonsavgift 5,3 millioner og naturressursskatt 1,5 millioner.

Det foreligger konkrete forslag på endringer fra kraftskatteutvalget på disse skatteinntektene.

Andre overføringer og tilskudd fra staten

Posten inneholder kompensasjon fra Husbanken.

Overføringer og tilskudd fra andre

Utgjør 11 % av de samlede driftsinntektene.

Posten inneholder ulike refusjoner (mva, sykepenges, andre kommuner o.l.) og andre statstilskudd.

Brukerbetalinger

Rene brukerbetalinger for kommunale tjenester utgjør ca. 4 % av de samlede driftsinntektene.

De satsene kommunen selv kan fastsette er forutsatt økt med konsumprisindeksen eller kostnadsveksten fra 2019 til 2020. Noen satser, hovedsakelig innen Plan og teknisk, er gitt en særskilt vurdering og foreslås økt slik at vi oppnår selvkostdekning. Noen satser fastsettes av staten.

Salgs- og leieinntekter

Disse utgjør 19 % av de samlede driftsinntektene og kommer hovedsakelig fra kraftsalg og selvkostområder som for eksempel vann og avløp. Inntektene fra selvkost skal dekke utgifter kommunen har og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift.

Husleieinntekter er økt i tråd med forventet økning i konsumprisindeks

Lønnsutgifter

Posten utgjør 53 % av samla driftskostnader.

Lønn er budsjettert med en forventet lønnsvekst på 3,5 %.

Sosiale utgifter

Posten utgjør 11 % av samla driftskostnader.

Den største kostnaden her er utgifter til pensjon. Samla kostnader til pensjon er redusert pga det er budsjettert med en høyere forventet avkastning hos KLP og STP.

Posten inneholder også arbeidsgiveravgift og forsikringer, som er uendra.

Kjøp av varer og tjenester

Posten utgjør 20 % av samla driftskostnader

Her finner vi kostnader knyttet til varekjøp og den daglige drift og vedlikehold.
Vi finner også kostnader knyttet til regionalt samarbeid og andre tjenesteleverandører.
Vi ser at kostnadene knyttet til dette området øker mere en pris og lønnsvekst.
Det er budsjettert med en prisstigning på 2,5 %.

Overføringer og tilskudd til andre
Posten utgjør 8 % av samla driftskostnader.
Kostnaden består hovedsakelig av MVA kostnaden til kommunen. Blir i hovedsak kompensert via momskompensasjonsordningen. Se inntekter.
Posten inneholder også ulike tilskudd som kommunen utbetaler.

Avskrivninger.
Øker i takt med investeringene.

Finans

Årlig utbytte fra, og renter av utlån til Eidefoss utgjør ca. 5,9 mill. kr.
Etter siste møte med Eidefoss forventer vi stabilitet i disse inntektene framover.
Renteutgifter og avdrag på lån får en vesentlig økning. Dette skyldes økt gjeld og nye krav til beregning av minimumsavdrag.

Netto driftsresultat

Kostnadene øker raskere enn inntektene.
I framlagt budsjett klarer vi ikke kravet på 1 % netto driftsresultat.

Sektorene med sektorsjefenes kommentarer.

Administrasjon.

Ansvar		2020/V:801	2 019
100	Folkevalgte styringsorgan	2 081 000	2 117 750
104	Storings- og kommunevalg	170 500	331 000
105	Støtte til politiske parti	17 000	17 000
110	Kommunerevisjon/kontrollutvalg	893 500	825 156
111	Arbeidsgiverkontroll	184 800	178 000
120	Rådmannens stab	2 769 288	2 748 398
121	Personvernombud	168 060	167 150
125	Næringskonsulent	1 133 484	1 392 807
130	Kommunekasse	4 168 974	2 436 717
131	Lønn og personal kontr.	2 185 187	2 108 347
146	Langbakken	-294 000	-284 000
150	Adminstrasjonsbygninger	1 622 613	1 744 104
183	Kontroll salg/skjenking	-50 000	-45 000
184	Eldreråd	47 800	52 800
185	Diverse utg. og innt.	349 000	420 000
189	Driftsutg. edb	3 142 179	2 788 588
190	Felles adm.utgifter	-1 959 904	4 000
191	Bedriftshelsetjeneste	129 000	128 000
192	Rekrutteringsutg.	116 000	246 000
194	Frikjøp av hovedtillitsvalgt	389 091	361 700
195	Lærlingeordningen	260 191	278 497
198	Tap kortsiktige fordringer	50 000	50 000
199	Reserve/ till.bevilgninger	180 000	74 134
	TOTALT	17 753 763	18 141 148

Følgende endringer og forutsetninger er tatt inn på administrasjon. Ansvarene som ikke kommenteres er uendra men enkelte budsjettposter på ansvaret kan være endra.

Ansvar 125 Næringskonsulent.

Kostnader knyttet til Nordveggen og 50 % prosjektstilling turguide ligger her.

Prosjektstilling avsluttes i august 2020.

Ansvar 130 kommunekassa.

100 % stillingen som skatteoppkrever tas ut av budsjettet fom juli 2020. Dette med bakgrunn i regjeringens forslag om at Staten overtar ansvaret for denne oppgaven. Endringen medfører at oppgavene knytta til kommunal innfordring, 30 % stilling, løses ved intern omfordeling av oppgaver.

2 millioner i forventa kostnader til innføring av eiendomsskatt er også budsjettet her.

Ansvar 189 Driftsutg. edb.

Lisenskostnader, ca 300 000 kr, som tidligere har vært ført i investeringsregnskapet overføres nå til driftsregnskapet. Dette etter dialog med revisor om bokføring av disse kostnadene.

Ansvar 190 Felles adm.utgifter.

Budsjettert økt avkastning/resultat av pensjonsmidler KLP og STP.

Tiltak om å fjerne seniortiltak ordningen er synliggjort på dette ansvaret. Seniortiltak er en ordning som gjelder alle ansatte i kommunen og effekten vil derfor bli fordelt på alle ansvar. Seniortiltak er en ordning hvor ansatte ytes 40 000 kr i ekstra lønn eller 20 ekstra fridager ved å stå i stillingen etter fylte 62 år. Fra 63 år: 30.000 / 15 fridager og fra 64 år og til 67 år (men ikke over 67 år): 20.000 / 10 fridager. Dette er ut fra 100% st og deltidsansatte får forholdsmessig. Alternativet kan være at de ønsker å benytte AFP ordningen og pensjonerer seg fra 62 år. Seniortiltakene medfører økte lønnsutgifter og kostnader knyttet til vikarbruk ved ekstra fri. Det tegnes individuelle avtaler med den ansatte for 1 år om gangen. Ved ett opphør av ordningen vil det derfor ta ett års tid før vi får full effekt. Besparelse i 2020 er beregna til 200 000 kr dersom ordningen blir vedtatt å opphøre fra 01.01.20. Når alle avtaler er opphørt, er besparelsen beregna til 300 000 kr.

Ansatte som velger å gå på pensjonistavlønning, er ikke omfattet av seniortiltakene.

Dersom en ansatt velger å benytte seg av AFP ordningen vil dette medføre en kostnad på ca 100 000 kr årlig fra 62 år tom 64 år. Fra fylte 65 år, får vi ikke den kostnaden.

Lokale seniortiltak er det kun Oppland fylkeskommune har pr i dag (de har 5 dager perm fra fylte 61 år og 10 dager perm fra fylte 64 år). Alle kommunene i Gudbrandsdal er spurt, ingen har lokale seniortiltak (2 kommuner har ikke svart)

Som foreslått i 2019 mener Rådmann at det er fornuftig å ta en gjennomgang av administrasjonen i 2020 med tanke på organisering og fordeling av arbeidsoppgaver.

Oppvekst

Ansvar		2020/V:801	2 019
200	Adm. oppvekst	1 250 104	1 490 000
201	Pp-tenesten	1 442 000	1 442 000
210	Lesja skole	19 535 000	18 717 684
211	Lesjaskog skole	9 945 872	9 774 110
270	Lesjaskog barnehage	4 178 813	4 106 400
272	Lesja barnehage	10 095 500	8 502 800
274	Fellesutgifter barnehagene	0	262 000
276	Spesialpedagogisk hjelp i førskolealder	1 720 400	471 000
280	Sfo Lesja	317 000	306 000
281	Sfo Lesjaskog	260 500	252 400
290	Musikk- og kulturskolen	1 350 000	1 432 000
295	Vaksenopplæring flyktninger	-189 000	8 000
	TOTALT	49 906 189	46 764 394

Budsjettprosessen 2020 har vært lagt opp på en strukturert og forutsigbar måte. Men den har vært krevende i forhold til å kunne legge et løp der vi fortsatt skal klare å yte kvalitative gode tjenester for barn og unge innenfor tildelte rammer.

Rammene ned på sektornivå har i hovedsak vært en videreføring fra tidligere år, justert med deflator på 3,1%. Denne måten å videreføre rammer på har den svakhet at betydelig endringer som skjer fra år til år ikke fanges opp i tilstrekkelig grad.

For barnehagene og skolene sin del medfører det at utviklingen i barne- og elevtall ikke reguleres budsjettmessig og nye enkeltvedtak knyttet til spesialundervisning må ivaretas uten

øremerket budsjettdekning. Samlet lønsmessig utvikling fanges ikke opp ved et tillegg med deflator. Opprykk pga videreutdanning, ansinitetsopprykk og nye seniorrettigheter dekkes ikke inn.

Det bør i neste budsjetttrunde vurderes om ikke rammene til den enkelte sektor og ansvarsområde bør bygges opp på nytt. Dette arbeidet bør starte i god tid før arbeidet med budsjett 2021 starter.

Budsjetttrammen for ansvar 1.2 oppvekst i 2020 har ført til vi har hatt en kritisk gjennomgang av rammer, oppgaver, fordeling og prioriteringer. Både kommune- og avdelingsnivå har vært delaktige i arbeidet. Barnehagestyrene og rektorene har brukt mye tid og bidratt positivt med gode innspill og spørsmål.

I utgangspunktet ble rammene redusert med følgende inntekstposter:

- Skjønnsmidler FM, ansvar 200 adm. oppvekst kr 850 000
- Bruk fra flyktningefond ansvar 210 Lesja skule kr 700 000
- Generell innsparing kr 140 000
- Reduksjon kulturskole (korps), kr 110 000

Når oppgavene som tidligere har vært dekket av eksterne inntekter ikke faller bort må de ivaretas videre innenfor tildelt ramme. For å holde tildelt ramme må det da reduseres på kostnadssiden eller øke andre inntekter.

For både barnehage og grunnskole kan vi regne lønnskostnadene i fem hovedkategorier:

- Grunnbemanning i henhold til lov, forskrifter, bemanningsnorm.
- TPO / styrkingstiltak / delingstimer bemanning ut over grunnbemanning
- Enkeltvedtak, spesialundervisning etter sakkyndig utredning PPT og andre
- Avtalefestet tidsressurs (kontaktlærere, funksjonstillegg, seniortid ++)
- Ledelse

Lesja har over tid levert meget gode resultater innenfor oppvekst. Dette gjelder både læringsresultater, grunnskolepoeng, elevundersøkelsen og andre brukerundersøkelser.

Vi har høy kompetanse og mange svært dyktige medarbeidere innenfor sektoren. Dette skal vi arbeide hardt for fortsatt å kunne lykkes med. Gode læringsresultater (med noen unntak), gode brukerundersøkelser og godt omdømme innenfor oppvekst bør være en bærebjelke i en strategi for å bremse fraflytting og motivere for økt tilflytting. Men dette kommer ikke uten en bevisst satsing, prioritering og kvalitet i alle gjennomføringsledd.

Nøkkeltall grunnskole (Kostra nøkkeltall, tall pr. 17.06.19):

Nøkkeltall	Enhet	Lesja	Kostragr 5	Landet
Elever på mestringsnivå 3-5, NP i lesing 8. trinn	prosent	78,3	67,2	73,5
Elever på mestringsnivå 3-5, NP i regning 8. trinn	prosent	86,7	66,1	69,6
Elever som får spesialundervisning	prosent	5,2	9,2	7,9
Gruppestørrelse	antall	11,6	10,8	16,2
Netto driftsutgifter gr.sk.sektor	prosent	25,3	21,6	23,1
Driftsutgifter grunnskole pr elev kommunegruppe 5, 40 sammenlignbare kommuner	kr	151 753	140 000 (snitt 5 laveste)	121 243

			222 000 snitt 5 høyeste	
--	--	--	-------------------------------	--

Handlingsrommet for skolene i forhold til TPO-ressurs, intensive leskurs, støttetiltak gjennom to-lærer er den lønnsressursen som over tid er blitt redusert. Dette gir grunnlag for bekymring knyttet opp mot at et godt forebyggende arbeid, tidlig innsats, satsing på grunnleggende ferdigheter og lav andel spesialundervisning viser seg å være viktige faktorer i forhold til både læringsresultater i grunnskolen, men også gjennomføringsgrad i videregående skole.

Leserettleder og lesekurs i skolen dekkes i 2020 opp fra bundet fond.

Det er opp mot dette sett på og lagt inn en omdisponering av funksjon barne- og ungdomskontakt. Dette er nå en 100% stilling som ikke er lovpålagt. Barne- og ungdomskontakten gjøre en meget god jobb på sine områder. Men når skolene må redusere på tiltak innenfor grunnleggende ferdigheter så foreslår rådmannen å beholde 50% som barne- og ungdomskontakt, mens resterende 50% av stillingen legges inn som del av skolenes undervisningsressurs.

Norskopplæring og tilrettelagt undervisning av bosatte flyktninger har så langt i hovedsak vært finansiert via overføringer fra flyktningefond. I løpet av 2020 må vi sikre at denne undervisningen fases over til ordinær undervisning. Reduseres betydelig i 2020.

Med de rammer som nå ligger til grunn er det grunnlag for fortløpende gjennom 2020 å vurdere omfordeling av ressurser og oppgaver både på individ og organisasjonsnivå innenfor sektoren.

Et viktig moment er at vi nå står i fare for å miste høy kompetanse når vi kommer i en situasjon hvor vi må nedbemanne innenfor skole og barnehage og medarbeidere begynner å føle usikkerhet knyttet til sine stillinger. Både barnehage- og skoleforskningen slår fast at høy kompetanse og de rette personlige egenskaper er en klar suksessfaktor for god kvalitet og gode læringsresultater i barnehage og skole. Barnehagelærerne, lærerne, øvrige medarbeidere og dyktig ledelse er nøkkelfaktorer for godt arbeid innenfor oppvekstsektoren.

Begge skolene har sine utfordringer i forhold til sosialt miljø, læringsmiljø og elever som krever tett og riktig oppfølging.

Det er særlig Lesja skole, og delvis begge barnehagene som må redusere noe på lønnsmidler 2020. Lesja skole slår sammen klasser på barnetrinnet der dette er mulig. Lesjaskog skole reduserer fra august 2020 og har da innført sin modell for aldersblanding, det vil si at 1. og 2. klasse går sammen, 3. og 4. klasse går sammen, 5.-7. klasse går sammen, 8. og 9. klasse går sammen, mens 10. klasse går alene.

Lesja barnehage har økte rammer i 2020 pga vedtak i Livsløpsutvalget at de skal ta inn alle søkerne ved andre opptak, barn født i 2018 og 2019 (gledelig mange barn!). Vi må gi dispensasjon fra egne vedtatte arealnormer, anskaffe noe nytt inventar og utstyr, etablere et midlertidig vognskjul og etablere en ny lavo på uteområde. Barnehagen arbeider nå med å utrede konsekvenser i forhold til organisering i eksisterende barnehage eller flytting av en barnegruppe til eksternt bygg.

Rammer for PPT er videreført med 2019-nivå. Musikk og kulturskolen er også videreført på samme nivå.

Gjennomføring og organisering av 10. klasseturen for skolene vil bli vurdert.

Den koster skolene ca kr 100 000 i ekstra lønnsutgifter. I forhold til planlegging og gjennomføring vil en endring først trå i kraft fom 2021.

Voksenopplæring har etter flytting til Lesja redusert utgiftene. De som nå er inne i introduksjonsprogrammet vil være ferdig med det i løpet av 2021.

For skolene er konsekvensen at det blir færre voksne som skal utføre de samme oppgavene som før. Lærerne får større elevgrupper, og ved aldersblanding vil det bli større pedagogiske utfordringer med blant annet forskjell i modning, nivå og ferdigheter.

Per dags dato har vi elever som ikke er tilrådt enkeltvedtakressurs, eller som er tilrådt liten ressurs, fordi de går i en liten gruppe og pedagogen vil kunne tilpasse undervisningen til eleven uten ekstra ressurs. Ved større grad av aldersblanda grupper, vil vi på sikt kunne få økning i spesialundervisning.

Enkeltvedtak spesialundervisning grunnskolen:

År/Timer spes.und.	2016	2017	2018	2019	2020
Lesja skole:	29	42	54	41	52,5
Lesjaskog skole:	14,5	14,5	12,5	12,5	13,25 m. pedagog.

Spesialundervisning i %:

	2015	2016	2017	2018
Lesja kommune	3,1%	3,7%	3,5%	5,2%
Kostragruppe 05	9,9%	9,8%	9,6%	9,2%

Spesialundervisningen har økt de siste årene. Årsaken er naturlig nok ikke en enkelt faktor. Tidlig innsats fører til at utfordringer blir avdekt tidligere og elevene får mer hjelp også tidligere enn før. Skolene og barnehagene har sammen med PPT blitt bedre til å se utfordringer hos den enkelte. Økt timetall til spesialundervisning er et resultat, og det kan komme en økning til som følge av lavere voksentetthet og mindre mulighet til å følge den enkelte i klasserommet / i leiken.

Norsk som 2.språk:

Vi bruker i år 20 timer. Disse midlane vert brukt til ene- eller gruppeundervisning av elevar frå andre land. Lesja skule har no elevar frå 10 forskjellige land. Dei har svært variert bakgrunn, frå krigsherja land til arbeidsinnvandring. Nokon har skulegang frå før andre ikkje. Difor er det svært varierende kor mykje oppfølging totalt sett dei treng. Totalt så er skulen uroa for at vi tilbyr for lite timer til dei med norsk som 2.språk.

Lesjaskog og Lesja barnehager

Rammer i barnehagene:

Åpningstid: 07.15-16.30

Daglig arbeidstid for den enkelte dekker ikke hele åpningstiden.

Det er lovpålagt bemanningsnorm/pedagognorm i barnehagene, men bemanningsnormen dekker *ikke* hele åpningstida. I løpet av en barnehagedag er det med dagens bemanning bare ca 2,5 timer vi er innenfor bemanningsnorm. Dette pga avtalefestet samarbeidstid/møter, pauser,

planleggingstid for ansatte, seniortid, foreldresamarbeid/foreldresamtaler og møter med eksterne instanser.

I løpet av det siste året er støttepedagog (støtte av gruppe i begge barnehagene) og flerspråklig ressurs (støtte til flerspråklige barn i Lesja barnehage) fjerna.

	Tiltak	Konsekvenser
Tiltak som er innarbeid i budsjettet-forslaget	Sommerstengte barnehager 3 uker + 4 dager i planleggingsuka. Endring i vedtektene kommer som egen sak.	Alle ansatte må ta ut minst 3 uker ferie om sommeren. Mindre behov for vikar. Redusert behov for renhold Det blir mye lettere å få til nedvask og vedlikehold i barnehagen når det ikke er drift. Mindre fleksibel ferieavvikling for barn/foreldre og ansatte.
	20% pr avdeling (oppdekking av egentid for barnehagelærere. som tilsvarer 8 t pr avdeling pr uke, hvor barnehagelærere ikke er på avdeling med barna.)	Bedre voksentetthet morgen og ettermiddag. Noe mer tid til å følge opp enkeltbarn/gruppe. Mer tid til kommunikasjon med og veiledning av foreldre. (da dette ofte skjer morgen/ettermiddag) Mer tid til møter, utviklingsarbeid, veiledning av ansatte. Mindre belastning på personalet.
	Tilbud til alle barn som har søkt om barnehageplass våren 2020	Det blir 6 flere barn i Lesja barnehage enn det som barnehagen er godkjent for i vårhalvåret 2020. Vedtak i LLS. Krever mer bemanning å fordele barn og ansatte på 5 avdelinger, i stedet for 4 avdelinger.
	Redusert bemanning Lesjaskog – 60 % Lesja – 20 %	Trenger vikar ved de fleste fravær. Mer belastning på personalet Alle ansatte kan ikke være med på avdelingsmøter, dvs at de ikke får med seg viktige drøftinger rundt barna og organisering av barnehagedagene.
	Redusert støtte til barn som trenger det lille ekstra, f.eks flerspråklige barn	Redusert oppfølging av enkeltbarn/gruppe. Flere kan bli henvist til PPT, som krever flere møter mellom foreldre, PPT og barnehage. Ansatte må gå fra avdeling, redusert bemanning.

Det budsjettforslaget som rådmannen nå legger fram sikrer at både barnehager og skoler driver innenfor lov og forskrifter, ivaretar krav til innhold og kvalitet i rammeplan / læreplan og ivaretar barn / elever med enkeltvedtak. Skolene skal innføre og drive etter ny læreplan fom august 2020. Det setter nye krav på flere felt. Vi er pr i dag ikke der vi skal være innenfor digital utvikling i skolen. Det vil fremmes et eget strategidokument i forhold til dette.

Rådmannen har lagt inn noe investeringsmidler til digital utvikling i økonomiplanen.

Samlet sett har oppvekst- og kultursektoren ledere og medarbeidere som gjør og vil gjøre en god jobb innenfor de ressurser som blir vedtatt. Det har blitt og vil videre bli tatt grep i forhold til organiseringen innenfor den enkelte enhet i barnehage og skole.

Men det en ser nå, og som styre og rektorer redegjør for, er at tjenester som skal styrke barn og ungdom i deres hverdag i barnehagen og på skolen vil bli redusert.

Det er voksentettheten gjennom dagen i barnehagen og undervisningstiden på skolen som er den viktigste kvalitetsindikatoren i forhold til sosial utvikling og læringsresultater.

Vi skal ligge på fastsatt grunnbemanning både i barnehagene og skolen. I tillegg skal TPO-ressurs og enkeltvedtak sikre at alle barn får et kvalitativt godt tilbud. At TPO-ressursen gjennomgående reduseres gir noe grunn til bekymring.

Vi må gå grundig inn i hvordan vi bruker og prioriterer ressursene totalt sett innenfor oppvekstsektoren. Det viktigste må være kvaliteten for barn og unge i barnehage og skole. Så må vi vurdere de andre tjenestene opp mot dette. Det skal tydelig vise hvilke alternativ vi har innenfor de rammer som framskriving av økonomien i dag tilsier. Dette vil sammen med et strategidokument for «Oppvekst i Lesja 2020 – 25» være et grunnlag for valg og prioriteringer framover.

En god barndom og ungdom varer hele livet!

Helse, omsorg, folkehelse

Ansvar		2020/V:801	2 019
300	Adm. helse og sosial	484 970	1 183 030
301	Lesjaskog dagsenter	802 000	1 089 000
303	Regionalt helsesamarbeid, NGLMS	2 796 700	2 769 000
304	Tildelingskontor	357 170	0
310	Helsesøster	1 246 391	984 800
311	Jordmor	867 229	654 517
321	Legetenesten	3 397 086	3 190 158
322	Fysioterapitenesten	1 026 332	1 240 037
323	Folkehelse	0	-4 100
328	Hjelpemiddellager	-5 000	-5 000
345	Psykisk helsearbeid	777 358	685 608
350	NAV	2 334 000	2 590 000
358	Lesja Dovre barnevernstjeneste	1 199 448	1 186 045
360	Barne og unge, forebyggende tiltak	2 991 700	3 146 584
370	Lesja sjukeheim	21 406 208	19 331 000
371	Eldres senter	4 223 000	4 095 000
372	Lesjatun	159 000	143 000
373	Miljøarbeidertjenesten Skoglund / Bekkefare	8 581 512	6 975 500
374	Trygdeleiligheter	-1 838 000	-1 858 000
375	Aktivitetstilbud	115 000	113 000
376	Hjemmesykepleien	6 928 000	6 769 000
377	Pers. assistent	692 000	618 000
378	Hjemmehjelp	2 851 000	2 831 000
381	Omsorgslønn/avlastingslønn	58 000	0
382	Ulike servicetiltak/transport	165 000	170 000
383	Brukerstyrt pers. assistent	169 000	157 500
385	Trygghetsalarm/andre hjelpemiddel	25 000	15 000
	TOTALT	61 810 104	58 069 679

Kap.1.3. omfatter områdene helse, omsorg, folkehelse, Lesja-Dovre barnevern og NAV (Lesja sin andel). Foreslått ramme i 2020 er estimert til ca kr 59 730 000.-, Budsjettforslaget 2020 er i stor grad videreføring av budsjettet for 2019 inkl. pris- og lønnsvekst som overstiger veksten i

ramma. Sektoren har i tillegg økte kostnadskrevende utfordringer innenfor både barnevern, helsestasjon og omsorgstjenesten. Budsjett 2020 vil ikke ha buffer for uforutsette driftsutgifter kommende driftsår.

Hovedutfordring i denne prosessen er økte utgifter ift. lovpålagte oppgaver innen barnevern helse- og omsorgstjenestene, samt reduserte inntekter i form av statstilskudd og egenbetalinger. Kommunen er en arena for iverksetting av statlig politikk. Kommunen har det overordnede ansvaret for helse og omsorgstjenestene, samt at de kommunale barnevernstjenestene ytes etter *lov om barnevernstjenester*.

Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 3-1 og § 4-1., samt lov om helsepersonell § 4 og § 16 stiller krav om at kommunen skal sikre nødvendige og forsvarlige tjenester. Videre plikter kommunen å organisere tjenestene slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter. Kommunen må sikre at det legges planer for kapasitet og kompetanse i tråd med de oppgaver som til enhver tid pålegges og i samsvar med befolknings- og sykdomsutvikling i kommunen – jf. kommentarer fra lovforarbeidene til helse og omsorgstjenesteloven jf. *Ot. prp. nr. 36 (1980-1981), Ot. prp. nr. 66 (1981-1982), Prop. 91 L 2010–2011 Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)*. Videre forventes det endringer i barnevernsloven (barnevernsreformen) der det skisseres mer ansvar og flere oppgaver til kommunene. Fra 2018 ble kommunene pålagt beredskapsordning 24/7 for barnevern (Prop. 1 S Barne- og likestillingsdepartementet (2018 – 2019)).

Innenfor disse rammene står kommunen relativt fritt til å organisere, prioritere og velge nivå på tjenestene som tilbys, men det er et overordnet krav til organisering av tjenester, samt at tilstrekkelig kompetanse og bemanning i tjenestene sikres ut fra de oppgaver og tjenester kommunen skal yte til enhver tid. Endrings- og utviklingsbildet i forhold til behov, demografi og nye oppgaver til kommunene er en helt sentral faktor i den virkeligheten vi befinner oss i. Flere spesialiserte oppgaver til kommunene stiller også krav til ledelse, internkontroll og styringssystem – jf. *Kommuneloven kap. 25 og Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*.

Lesja kommune drifter helse og omsorgstjenestene med lavere kostnader enn de fleste kommunene det er relevant å sammenlikne seg med. (kilde KOSTRA, SSB 2015-2018).

Vurdering:

Helse-, omsorg og folkehelse sektor + barnevern (HOF-sektor) er den største sektoren i Lesja kommune. Pleie og omsorgstjenesten er den største og mest kostnadskrevende tjenesten i sektoren. De fleste pleie/omsorgstjenester i HOF-sektor ytes 24/7, fra 2018 ble det også innført regional beredskap for barnevern for å sikre tilgang på barnevernsfaglig kompetanse 24/7. Sel kommune er vertskommune for regional barnevernsberedskap.

Budsjettarbeidet innen HOF-sektor har i år vært mer krevende enn noen gang. Utgiftene øker og inntektsmulighetene reduseres, samtidig som det oppstår krevende situasjoner innenfor de ulike tjenesteområder som må håndteres. Sektoren har fortsatt mål om å levere trygge og forsvarlige tjenester, men nye lovkrav, flere oppgaver overført fra spesialisthelsetjenesten og en økning av enkeltbrukere med sammensatte- og store tjenestebehov gir oss svært store utfordringer innenfor budsjettammenningen. Sektorens årshjul, satsingsområder og resultatmål for 2020 er beskrevet i Handlingsprogram 2020 for helse-, omsorg, folkehelse og barnevernstjenesten som behandles som egen politisk sak.

Ansvar 301 – Lesjaskog dagsenter

I forbindelse med ny lederstilling for miljøarbeidertjenesten på Skoglund/Bekkefare, foreslås reduksjon med 20 % aktivitet på Dagsenteret da leder for miljøarbeidertjenesten også vil få lederansvar for dagsenteret. I struktursaken lå det inne et forslag om å flytte dagsenteraktiviteten

til søre delen av Eldres senter, med utfra politiske signal er det ikke ønskelig å gjennomføre dette. Estimert innsparing 20 % aktivtør: ca kr.165 000.-

Ansvar 303 - Regionalt helsesamarbeid – NGLMS:

Regionalt helsesamarbeid ved NGLMS (Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter) er regulert i en vertskommuneavtale med Sel som vertskommune. Helsesamarbeidet i Nord-Gudbrandsdal omfatter legevaktordning, legevaktvarsling, jordmorvakt, 6 intermediære senger, 3 KAD-senger (somatikk og psykisk helse). Utgifter budsjettert 2020 er kr. 2 796 000. Fra 2018 -2020 økte kostnadene for legevaktvarsling med vel kr. 372 000 for Lesja sin del pga at Nord- og Sør-Fron har trukket seg fra det regionale samarbeidet.

Ansvar 304 – tildelingskontor (nytt ansvar)

For å ivareta økte lovkrav innen saksbehandling og tildeling av tjenester, samt etablering av en egen koordinerende enhet(lovpålagt), er det vedtatt at det opprettes eget tildelingskontor i Lesja i samarbeid med Dovre kommune - *Jf. Sak 31/19 – kommunestyret 13.06.19*. Stillingsressurs inntil 60 %. Stillingen er utlyst for 2.dre gang med 50 % i samarbeid med Dovre. Ressursen (50 %) er hentet og omdisponert fra lederressursen i miljøarbeidertjenesten da denne blir omorganisert. Se egen omtale senere.

Pleie og omsorg:

Pleie og omsorg omfatter tjenester til hjemmeboende/omsorgsbolig (Lesjatun og Eldres senter), tjenester til psykisk utviklingshemmede (miljøarbeidertjenesten på Skoglund) og på institusjon (Lesja sjukeheim). Pleie- og omsorg har mange brukere med sammensatte behov. Det er generelt økende etterspørsel etter flere og mer spesialiserte tjenester. Antall brukere under 67 år øker. Kommunen har nå også økende antall barn med spesielle behov som vil kreve sammensatte helse og omsorgstjenester i årene som kommer.

Ansvar 370 Lesja sjukeheim

Som følge av økt pasientbelegg i 2017, ble grunnbemanningen økt med 2 årsverk i 2018 (KS-sak 40/18). LSH er nå bemannet til å håndtere inntil 30 beboere/pasienter. Det er viktig å presisere at sjukeheimen pr. i dag (2019) yter flere og mer spesialiserte tjenester enn bare for få år siden. I tillegg til tradisjonell pleie/omsorg, yter sjukeheimen flere og mer spesialiserte tjenester innenfor både somatikk og psykisk helse som følge av Samhandlingsreformen og overføring av oppgaver fra spesialisthelsetjenester. Dette stiller større krav til både kompetanse, kvalitet og pasientsikkerhet i tjenestene.

Renovering og nybygg på Lesja sjukeheim/helsehus er i gang, og byggetrinn 1 blir ferdig og innflytningsklart i månedsskiftet november/desember 2019. Planlagt bygg er nøkternt og vil samle viktige helse og omsorgstjenester under ett tak. I tråd med nasjonale føringer om pasientens helsetjeneste og teambaserte helse- og omsorgstjenester, vil dette bli et fremtidsrettet bygg med lokaler som tilfredsstiller kvalitets- og funksjonskrav der kommunens lovpålagte helse- og omsorgstjenester skal ytes.

For å komme budsjettmessig i mål for 2020, *kan* det i 2020 midlertidig stenges 6 rom og redusere med 2 årsverk ved ikke å tilsette vikar. Pasientbelegget har denne høsten noe lavere, slik at man har kunne redusere antall personell på vakt ukedager. Det er svært krevende for leder og ansatte å drifte sjukeheimen i en byggeprosess, så bemanningsbehovet må uansett tilpasses pasientbelegg, pleietyngde og krav om forsvarlighet. Tiltaket *kan* medføre betaling for ekstra liggedøgn på sykehuset og NGLMS. *Tiltaket er ikke innarbeidet i budsjettforslaget.*

Estimert innsparing 2 årsverk: kr. 1 300 000,- og reduksjon i egenbetaling kr. 200 000.-

Ansvar 371 - Eldres senter

Forslag om å fjerne aktiviseringsressurs på Eldres senter. Ikke lovpålagt stilling. Dagaktivisering tilbys beboere på Eldres senter 5 timer 4 dager pr. uke, og er et viktig trivsel- og

rehabiliteringstiltak. Hvis aktiviseringsressursen fjernes, må personellet selv utføre noen av disse oppgavene og basere trivselstiltak på frivillig sektor. Aktiviseringstilbudet er viktig både for beboere og eldre på Lesjaskog. Alternativt forslag er å benytte skolelever i arbeidspraksis inn i aktiviseringstiltak på Eldres senter. *Tiltaket er ikke innarbeidet i budsjettforslaget.* Estimert innsparing ca. kr. 350 000.-

Det henvises videre til struktursaken (sak 28/19) som ble lagt fram i kommunestyret 13.06.19. I forslag "HOF-8" forslås det å endre omsorgsnivået på Eldres senter (ES). Dette forslaget ligger også inne i vedtatt *Handlingsplan for helse, Omsorg og Folkehelse for Lesja Kommune 2016 – 2020*. I medhold av *lov om helse og omsorgstjenester § 3-2 a* plikter kommunen å tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Rådmannen anbefaler å utrede mulighet for å flytte dagens omsorgsnivå fra Eldres senter til Lesjatun når Lesja sjukeheim er ferdig renovert i 2020. Dvs. at alle med behov for tilgang på personell 24/7 skal tilbys omsorgsplass på Lesjatun. Pr. i dag fungerer ES som en god avlastning for sjukeheimen med stasjonær bemanning og hvilende nattevakt. Eldres senter vil da i fremtiden kun bli et botilbud for personer med lite bistandsbehov, det vil si at omsorgsnivået flyttes nederst i omsorgstrappen. Ingen stasjonær bemanning. Avvikle kommunal dagaktivisering og produksjonskjøkken. Stasjonær bemanning på ES pr. i dag utgjør 4,82 årsverk. Mål om å kunne nedbemanne med inntil 1-2 årsverk. Resterende årsverk må overføres hjemmebaserte tjenester/Lesjatun for å dekke behovet ved flytting av omsorgsnivå. Flere tjenester ambulant til hjemmeboende på bygden må påregnes.

De mest omsorgstrengende hjemmeboende på Lesjatun vil få økt nærhet til helse- og omsorgstjenester (legekontor, fysio/ergoterapi og sykepleiere) i tilknytning til helsehuset og sjukeheimen. Aktivisering tilbys på helsehuset, og beboere får kjøpt middag fra sjukeheimen. Beboere i leiligheter på ES vil få tildelt nødvendige hjemmetjenester etter behov og bør i stor grad greie seg selv. Også med hensyn til matlaging. Middagslevering kan bestilles fra sjukeheimen. Fellesarealer på ES kan eventuelt benyttes til frivillighet (kafe- frivilligsentral). Dette kan bidra til økt aktivitet og opprettholde ES som et sosialt og viktig knutepunkt i lokalmiljøet – et bo og aktivitetssenter.

Ansvar 373 – Miljøarbeidertjenesten ved Skoglund/Bekkefaret

Innenfor miljøarbeidertjenesten har vi brukere med ulike og sammensatte behov og stor spredning i alderssammensetning. Vi har også yngre brukere på barneavlastning. Kun én bruker fyller vilkår for statstilskudd (ressurskrevende brukere). Lederfunksjonen er vurdert og evaluert i og med ble ledig fra 01.08.19. Siden i sommer har lederoppgaver vært fordelt internt og 60 % stilling har stått vakant. Den 50 % er tiltenkt tildeling fra 01.01.20. Etter nå en samlet vurdering vil det blir lyst ut en 100 % lederstilling der vi bruker 40 % fra opprinnelig lederressurs, 40 % fra merkantil ressurs og 20 % fra lederfunksjon på dagsenter eller Skoglund. Det er vurdert at det her helt nødvendig å ha en tilstedeværende leder i miljøarbeidertjenesten. Lederen skal følge opp fag, budsjett og turnusarbeid, samt ansatte og brukere i tråd med gjeldende vedtak og lovverk som angår miljøarbeidertjenesten/dagsenter.

Kommunehelsetjenester

Kommunehelsetjenester omfatter legekontoret, helsestasjon, jordmor og skolehelsetjeneste, psykisk helse, kreftsykepleie og fysio- /ergoterapitjeneste.

Ansvar 310 - Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Lesja kommune har gjennom tverrfaglig oppvekstmodell en målsetting om at helse- og velferdstjenester rettet mot barn og unge skal være koordinerte og av god kvalitet. Tidlig innsats og forbyggende arbeid er helt sentralt.

Helsestasjonen i Lesja erfarer vesentlig større pågang og mer komplekse problemstillinger innen helsestasjon- og skolehelsetjenesten i løpet av få år. Dette handler i større grad enn tidligere om psykiske problemer, mobbing, atferdsproblematikk, vold, omsorgssvikt, sammensatt familieproblematikk og overvekt/levevaner. Helsepsykepleierne er pt. inne i mange alvorlige og komplekse saker i samarbeid med både barnevern, BUP og politikontakt. Dette er en stor og ressurskrevende endring i deres arbeidshverdag som fremover vil kreve økte ressurser. Det er også en del av en ny virkelighet og samfunnsendring som må tas på høyeste alvor.

Regjeringen har gjennom flere år arbeidet for å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og har økt tilskudd gjennom kommunerammen med gradvis opptrapping i perioden 2014–2017.

Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten krever at tjenesten også skal bidra til å forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt. Regjeringen vurderer også å utvide formålet med helsestasjons- og skolehelsetjenesten ytterligere til å inkludere behandling og oppfølging av barn og unge for både psykiske og somatiske tilstander. Dette blir da i tillegg til en allerede omfattende oppgaveportefølje. Det vurderes også å innføre en veiledende bemanningsnorm.

Helsestasjonen har i dag 1,6 årsverk for helsepsykepleiere der 1,4 er budsjettert og 1 årsverk for jordmor der 52 % inngår i vaksamarbeid på NGLMS. Både jordmor og psykiatrisk sykepleier avlaster helsestasjonen, men det er nå helt nødvendig – som et minimum – å budsjettere inn den 20 % fra 2020 for at helsestasjonen skal kunne utføre de oppgavene de er pålagt å utføre. Dette gjelder ikke bare direkte pasient/brukerrettet arbeid, men også tid til nødvendig og lovpålagt dokumentasjon. Helsestasjonen involveres hyppigere i ansvarsgrupper og i barnevernssaker der det stilles særskilt krav til grundig dokumentasjon. Det må tas høyde for at helsestasjonen må styrkes ytterligere i kommende år dersom denne utviklingen fortsetter.

Kostnad 20 % økning: kr. 152 000.-

Ansvar 322 – Fysio/ergoterapi

En av de kommunale fysioterapeutene vil i 2020 gå over i redusert stilling (60 %) på pensjonistlønn. Reduksjon fra 80 % - til 60 %. Pga. den økonomiske situasjonen i kommunen vil det ikke bli tilsatt vikar i den 20 % ledige stillingen. *Kan* medføre noe venteliste.

Innsparing kr. 194 000.-

Ansvar 345 Psykisk helsearbeid

Fra 2019 foreslår regjeringen at kommunen også skal betale for utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten innen rusomsorg og psykisk helsevern (ROP). Kommunene får også stadig overført flere oppgaver spesialisthelsetjenesten innenfor ROP. Det er prosesser i gang på regionalt nivå for å finne løsninger på hvordan disse nye oppgavene skal håndteres. Lesja har pr. i dag ett årsverk for psykiatrisk sykepleier. Det er stabilt volum på brukere i tjenesten, men det er et presserende behov for å styrke psykisk helsearbeid rettet mot barn og unge – jf. avsnitt om helsestasjon. Psykisk helsetjeneste/rusarbeid ytes også innenfor legetjenesten, helsestasjon, NAV og pleie- omsorgstjenesten. Det pågår et regionalt prosjekt for å etablere et FACT team. Dette er et oppsøkende ambulerende behandlingsteam samarbeid kommunehelsetjeneste/spesialisthelsetjeneste rettet mot de dårligste pasientene innen psykisk helsevern og rus. Kostnad og rammer er pt. uavklart, men vil bli lagt fram som egen sak.

Kommunepsykolog

Fra 2020 er kommunen lovpålagt å ha tilgang på psykolog. Dovre og Lesja fikk høsten 2018 søkt og fått tilskudd fra Fylkesmannen på 410 000.- til en felles kommunepsykolog. Stillingen er tenkt delt 60/40 og innsatsområdet er blant annet psykisk helsearbeid rettet mot barn og unge. Så lenge stillingen er tilskuddsberettiget, vil Lesja sin egenandel i 2019 beløpe på ca. kr.170 000.- bare i lønnskostnader. Kommunepsykologstillingen var utlyst både i desember 2018 og i oktober 2019. Ingen søkere på stillingen. Lesja/Dovre har fått godkjent fra Fylkesmannen at tilskuddsmidlene opprettholdes i 2019/2020. Tatt ut av budsjett 2020.

Ansvar 350 – Nav

Fells NAV-kontor på Dombås fra 01.02.18. Lesja sin andel 2020 estimeres til kr. 1.834.000.- Tilskudd er redusert med kr. 250 000.-

Ansvar 358 - Lesja – Dovre barneverntjeneste

Budsjettforslag 2019 er satt opp i tråd med vertskommuneavtalen der felles tjenester for Lesja-Dovre barnevern er ført på ansvar 358. Det er lagt opp til en innsparing i 2020 med ikke å tilsette vikar i en 100 % stilling i 8 måneder.

Estimert innsparing kr. 420 000.-

Ansvar 360 - Forebyggende arbeid barn og unge.

Dette er tjenester og tiltak rettet mot brukere hjemmehørende i Lesja kommune. Omfattes ikke av vertskommuneavtalen. Med bakgrunn i avgjørelser fra Fylkesnemnda, kan Lesja kommune få ekstraavgifter på kr. 1 000 000.- til ulike barnevernstiltak i 2020.

Velferdsteknologi

Det er igangsatt et regionalt velferdsteknologiprojekt "Smart velferdsregion" – jf. sak 17/19 i kommunestyret 04.04.19. I disse dager foregår det en prosess for å kjøpe inn og etablere en regional velferdsteknologiplattform. Dette er helt nødvendig tiltak for å sikre at utstyr, digitale løsninger og verktøy "snakker sammen", er kompatible og kan bygges ut etter behov i regionen. Pt. er kostnad ikke kjent, men det vil bli både en investerings- og driftskostnad.

Inntekter – HOF-sektor.

De fleste inntekter i HOF-sektor er sentralt regulert gjennom ulike takstsystemer fastsatt av staten. Inntekter fra egenbetaling er noe uforutsigbart da dette i stor grad styres av volum på antall brukere, antall beboere i omsorgsboliger/institusjon og pasienttilgang. Det jobbes kontinuerlig med å søke om aktuelle tilskudd der dette er mulig, men tilskudd er ingen bærekraftig eller forutsigbar inntektskilde. For statlig tilskudd til ressurskrevende brukere, foreslås innslagspunktet økt i statsbudsjettet 2020. Dette kan få konsekvenser med lavere tilskudd til Lesja for våre brukere. Det er foretatt økning i egenbetaling og husleie for 2020 som fremmes i egen gebyrsak.

Konklusjon og avsluttende kommentar fra HOF-sjef.

Da forslag til statsbudsjett 2020 ble lagt fra i oktober 2019, [uttrykte KS stor bekymring](#) med stadig økte oppgaver og utgifter som kommunene skal dekke. *"Staten pålegger kommuner og fylkeskommuner å oppfylle rettigheter staten vedtar, men følger ikke opp med tilstrekkelige midler. Samtidig strammer regjeringen inn på kommunenes egne muligheter til å påvirke sine inntekter. I stedet for å fortsette med slike årlige grep som er små for staten, men store for enkeltkommuner, trenger man nå en stor og prinsipiell diskusjon om bærekraften i helse- og velferdstjenestene.... Og å ta ned et tjenestetilbud er ofte vanskeligere enn å bygge det ut. Vi vet også at presset mot særlig de kommunale helse- og omsorgstjenestene er stort."*

Kommunen har prioritert å gjøre store og nødvendige investeringer på Lesja sjukeheim. Dette kombinert med en forventet inntektsnedgang. Tidspunktet for større investeringer er utfordrende. Svært mange kommuner – også større kommuner - opplever store økonomiske utfordringer. Dette påvirker både økonomi og handlingsrom for tjenestene, men er det likevel nødvendig å opprettholde et tilfredsstillende nivå på tjenestene - med rom for faglig utvikling, kvalitetsforbedring (internkontrollarbeid) og kompetanseheving i tjenestene for å kunne være oppdatert og kunne løse oppgavene vi skal både nå og på sikt.

Forslag til budsjetttramme for HOF-sektor 2020 er meget utfordrende, og tjenestene er nå svært presset. Dette også tatt i betraktning at sektoren fra før leverer tjenester med lave kostnader

innenfor mange tjenesteområder. Uforutsigbarheten i HOF-sektor er at antall brukere/pasienter og saker innenfor tjenesteområdene vil variere over tid. Det vil også volum og omfang av tjenester /hjelpetbehov. Til sammen påvirker dette sektorens kostnadsbilde som da variere gjennom budsjettåret. Erkjennelsen av en stadig mer utfordrende økonomi i kommunene, vil gi store utfordringer og vanskelige prioriteringer. Sistnevnte vil også kunne by på etiske utfordringer når et minimum av tjenester skal fordeles på brukere og pasienter med store behov. Forventningene til innovasjon, endring og omstilling i kommunal sektor er stor. Det er nå og i løpet av de nærmeste årene kommunene har et handlingsrom for å ta tak i fremtidens utfordringer. Kommunen kan ikke fortsette med dagens struktur og løsninger for å møte morgendagens utfordringer, og det er ikke mulig å ha full oversikt over hvilke nye løsninger som skal tas i bruk eksempelvis innenfor IKT/velferdsteknologi. Dette krever betydelig innovasjon og omstilling, men også vilje til prioritering. Dette er prosesser som krever tid, og det finnes ingen enkle og raske løsninger her med umiddelbar virkning. Innføring av nye løsninger krever også kontinuerlig satsing, prioritering og endringskompetanse i hele organisasjonen for å lykkes. Dette er viktige grep som kommunen som organisasjon må gjøre. Det kan ikke være opptil den enkelte sektor eller tjeneste i kommunen. Det er viktig at kommunen står sammen og tar felles grep for å møte fremtidige utfordringer. Slike store organisatoriske endringer kan ikke forventes å gjennomføres innenfor ordinær tjenesteproduksjon. Det må avsettes dedikerte ressurser, kompetanse, tid og økonomi til kompetanseheving, endringsledelse, iverksetting og gjennomføring av aktuelle fremtidsrettede tiltak og løsninger.

Kultur

Ansvar		2020/V:801	2 019
500	Genrell kulturadm.	758 000	777 000
502	Ungdomsråd	97 000	97 000
503	Vennskapskommune Mariampole	25 000	25 000
510	Bibliotek	1 137 000	1 074 200
520	Kulturvern	349 000	544 000
540	Idretts-sektoren	206 012	300 000
541	Friluftss-sektoren	144 000	144 000
552	Lesja samfunnshus	-21 000	-21 000
553	Lesja svømmehall	479 320	566 000
554	Lesjaskog svømmehall	38 500	46 750
555	Alment kulturarbeid	136 000	186 000
556	Lesjaskog samfunnshus	242 700	210 450
570	Kirker-Lesja kirkelige fellesråd	2 739 000	2 739 000
	TOTALT	6 330 532	6 688 400

Ordinære kulturmidler:

14700 555 385 Ordinære kulturmidler for "allment kulturarbeid" og "teater, sang, musikk" reduseres ytterligere, fra 100 000,- til 75 000,-. Midler som fordeles til aktivitet i ulike lag og foreninger.

14700 540 385 Ordinære kulturmidler for idrettslag. Reduseres ytterligere fra 70 000,- til 50 000,-. Midler som fordeles til aktivitet i ulike lag og foreninger.

Kulturprisutdeling

På kulturbudsjettet ligger det to kontoer for "andre utgifter"

Andre utgifter 1: 11200 500 385 kr. 23 000,-

Andre utgifter 2: 11201 500 385 kr. 30 000,-

Forslaget fra rådmannen er at kontoen "andre utgifter 1" kuttes med 23 000,-. Disse to kontoene har vært brukt til kulturprisen, kulturkvelden for kulturprisutdelingen og diverse. Kulturkvelden med prisutdeling kostet i 2019 kr. 33 000,-. I tillegg kom selve prisen på kr. 10 000,-. Forslaget nå er at vi beholder selve kulturprisen på 10 000,-. Konsekvensen av kuttet på 23 000,- blir at vi ikke arrangerer kulturkvelden – og at kulturprisen deles ut i et kommunestyremøte. Det har ikke vært satt av midler til Kjørengrenda Musikkforening sine utgifter på 17. mai på kulturbudsjettet tidligere, men det blir det nå for 2020. Det settes av 11 000,- til dette. Det er grunnen til at det ikke kuttes 34 000,- som kulturkvelden kostet i 2019, men 23 000,- Resterende av midlene som gjenstår på "andre utgifter" blir kr. 9 000,-. Dette er en diversepost for kulturkontoret.

Ungdomsråd, ansvar 502.

Videreføres på 2019-nivå.

Vennskapskommune Marijampole:

Ansvar 503 Vennskapskommunesamarbeidet Marijampole ligger fra rådmannen fortsatt inne på budsjettet med 25 000,-. Se egen konsekvensutredning ved et eventuelt kutt.

Idretts-sektoren, ansvar 540:

Reduksjon lønnsmidler vil si reduksjon i tjenestetilbud under arrangement i idrettshall og kulturhus.

Svømmehallene, ansvar 553 og 554:

Legges inn med 4 mnd åpningstid pr år. Reduksjon driftsmidler med 1/3 lagt inn.

Bibliotek:

Videreføres på 2019-nivå, liten reduksjon driftsmidler.

Lesja kirkelige fellesråd, ansvar 570:

Videreføres på 2019-nivå uten økning.

Område: Lesja og Dovre kulturskole

1. Hovedoppgaver

Kulturskolen er en felles kulturskole for Lesja og Dovre med samarbeid om drift, undervisning og administrasjon. Kommunene har gjennom samarbeidsavtalen et uttalt ønske om å gi et bredt og faglig godt kulturskoletilbud til barn og unge.

I 2019 tilbyr kulturskolen undervisning i gitar, piano, band, slagverk, trekkspill, lydteknikk, låtskriving, og visuell karusell.

2. Planer – planlagte tiltak

Arrangement:

Tælahiv- eit kulturelt vårslepp i april.

Hei- uke for kulturskoleoppstart.

Natt på Museet i september.
Juleforestilling.

Ekskursjoner:
Tur for Visuell karusell med faglig innhold.
Åndalsnes turne for musikk elever.

Utviklingsarbeid:
Rammeplanen for kulturskolen, lokal læreplan, kurs.
Kulturskole- hjem samarbeid.
Speedadmin- administrasjonssystem for lærere og elever.
Markedsføring og rekruttering.

3. Innsparingstiltak

Med grunnlag i signaler fra rådmennene i Lesja og Dovre skisseres, vurderes og leveres forslag som gir en reduksjon i budsjetttrammen på 3,5%.
Dette signalet har bl.a. opprinnelse i sak og vedtak i rådmannsutvalget, og som gjelder alle samarbeidsordninger, både regionale og andre.
Budsjett ansvar 12310 Lesja og Dovre kulturskole, interkommunal tjeneste kr. 2 458 000 i 2019.
Innsparing 3,5 % i 2020 kr. 86 000,-
Salg av tjeneste til andre virksomheter i 2020 tilsvarende kr. 60 000,-
Andre innsparinger kr. 26 000,-

4. Kommentarer

I budsjettet for 2019 sparte kulturskolen inn 3% totalt kr. 80 000,-
Om det skal spares ytterligere i 2020, vil dette gå utover stillinger i kulturskolen, da det ikke er mer å hente i handlingsrommet. Om en reduserer stillinger, vil dette resultere i tapte inntekter på elevbetaling for tilbudene som lærere underviser i.
Lesja og Dovre kulturskole skal tilby et bredt og faglig godt tilbud til barn og unge i kommunene. Vi arbeider med å tilpasse oss trender i samfunnet, og de tilbud som er ønsket at vi skal tilby. I 2019 ble det gjort et politisk vedtak om at rammeplanen for kulturskolen skal være retningsgivende for utvikling framover. Det krever at kulturskolen skal legge til rette for en større bredde i våre tilbud i årene framover.
For å opprettholde og utvikle kulturskolen som et lokalt ressurscenter for kunst og kultur i opplæringen, må budsjettet speile dette vedtaket som er gjort. Det vil si at kulturskolen må ha et handlingsrom for å kunne arbeide for kvalitet i undervisning og gi et bredt og godt faglig kulturskoetilbud til barn og unge i kommunene.

Kultursektoren opprettholder stort sett de tjenester som gis på dagens nivå. Det er redusert på kommunale tilskudd til lag og organisasjoner både innenfor idrett og kultur. Dette er på mange måter beklagelig, men kulturkonsulenten vil være behjelpelig med å komme i gang med bruken av Tilskuddsportalen som kommunen nå har tegnet et abonnement på.
Lønnsmidler innenfor kulturvern er nå tatt ut. Det samme med et mindre tilskudd til kulturverntiltak. Tilskudd til Gudbrandalsmuset og eierstiftelsen på bygdatunet er opprettholdt. Det er ikke lagt inn kommunale midler til opprettelse av frivilligsentral. Det er en omlegging av de statlige tilskuddene til frivilligsentraler rundt om. Lesja bør vurdere om vi kan legge inn oppgaver som naturlig ligger til en frivilligsentral i allerede eksisterende tilbud.

Næring, teknisk og vei

Ansvar		2020/V:801	2 019
410	Boliger til utleie	-601 057	-623 203
416	Boligfelt Joramo	18 000	18 000
430	Landbrukskontoret	2 617 890	2 532 964
439	Konsesjonsavg./konsesjonskraft m.m.	-14 028 000	-14 080 000
440	Utleiebygg	-115 687	-73 852
448	Fellesområde pelsdyr	12 000	12 000
450	Ymse næringsformål	3 018 686	3 268 686
476	Miljøvern og naturforvaltning	401 557	390 022
477	Fellingsaksjon rovdyr	19 000	19 000
	TOTALT	-8 657 611	-8 536 383

Ansvar		2020/V:801	2 019
600	Adm. teknisk	866 805	863 925
601	Kommunaltekniske tenester	5 372 294	5 007 022
605	Bygningskontroll	462 060	193 591
606	Kart og oppmåling	1 099 573	224 411
607	Regulering/planarbeid	1 279 718	1 389 390
620	Vannanlegg Lesja	-267 644	-37 508
621	Vannanlegg Bjorli	-5 269 800	-4 787 300
622	Vannanlegg Lesjaskog	-654 341	-494 000
623	Vannanlegg Lesjaverk	-231 400	-195 400
624	Vannanlegg Joramo	-239 700	-230 000
630	Kloakkanlegg Lesja	-390 828	-320 292
631	Kloakkanlegg Bjorli	-3 500 450	-3 220 000
632	Kloakkanlegg Lesjaskog	-697 000	-465 500
633	Kloakkanlegg Lesjaverk	-249 000	-241 000
634	Kloakkanlegg Joramo	-22 657	-37 803
640	Renovasjon	-1 031 186	-823 446
650	Brannvesen	2 471 000	2 471 000
651	Feiervesen	-70 000	-70 000
660	Vedl.hold/renhold 210 Lesja skole	2 401 247	2 323 895
661	Vedl.hold/renhold 211 Lesjaskog skole	1 284 798	1 255 385
663	Vedl.hold/renhold 270 Lesjaskog barnehage	405 789	390 032
664	Vedl.hold/renhold 272 Lesja barnehage	890 046	724 121
666	Vedl.hold/renhold 301 Dagsenter Lesjaskog	95 183	92 124
670	Vedl.hold/renhold 370 Lesja sjukeheim	1 363 944	1 373 725
671	Vedl.hold/renhold 371 Eldres senter	449 533	402 705
672	Vedl.hold/renhold 372 Lesjatun	105 000	100 000
673	Vedl.hold/renhold 373 Skoglund	190 596	89 451
678	Vedlikehold/renhold Lesja svømmehall	165 130	289 378
679	Vedlikehold/renhold Lesja idrettsbygg	195 754	92 345
	TOTALT	6 474 464	6 360 251

Ansvar		2020/V:801	2 019
700	Hytteområder m/utbyggingsavtale	-300 000	-300 000
770	Kommunale veger	2 066 167	2 232 800
772	Trafikksikkerhetstiltak	20 000	0
774	Private veger	50 000	50 000
775	Veglys	135 000	135 000
776	Sentrumsområder/tettsteder	10 000	10 000
	TOTALT	1 981 167	2 127 800

Økonomiske rammer og endring er i grunnlaget:

Som grunnlag for budsjettet er tildelt ramme basert på 2019-budsjettet med krav om innsparing i Forvaltning og utviklingsavdelingen på ca 1 million kroner. Rammen ble satt med utgangspunkt i økonomiplanen som ble vedtatt juni 2019. Utgangspunkt var at innsparingsbehov skulle fordeles likt mellom alle ansvarsområdene i alle sektorene. I tillegg er kommunestyrets vedtak ved behandling av økonomiplan 2020-2023 i juni 2019 lagt til grunn. De tiltak som i sak vedrørende strukturendringer ble vedtatt i juni 2019 og som er ferdig utredet er også lagt inn i forslag til driftsbudsjett for 2020. (Herunder vakant 50% stilling plan/miljørådgiver.) Etter at første versjon av driftsbudsjettet var tallfestet for hele kommunen viste det seg imidlertid at rammen ikke holdt på grunn av uforutsette påløpende kostnader i øvrige sektorer. Redusert ramme gjør at vi i realiteten ikke greier å kompensere for lønns- og prisstigningen. Det er med grunnlag i dette fortatt en ny gjennomgang av Forvaltning og utvikling sine ansvarsområder der flere tiltak er vurdert. Den utfordrende økonomiske situasjonen gjør at det også er vurdert vakanse i en saksbehandlerstilling i avdelingen samtidig er tiltak fra strukturendringssaken som ble foreslått for kommunestyret i juni 2019 gjennomgått på nytt. Bemanning: Forslag om å ha vakant en saksbehandlerstilling hele 2020 er drøftet. Planleggerstillingen som ikke er bemannet før mai 2020 og VVA-ingeniør stilling som enda ikke er besatt gjør at det ville blitt store utfordringer dersom en saksbehandlerstilling i tillegg skulle stå vakant. Med dette som bakteppe; er det ikke tidsriktig å gjennomføre dette nå. Budsjettforslaget som nå er utarbeidet vil på grunn av redusert handlingsrom og redusert bemanning i sektoren medføre at det ikke er mulig å levere tjenester på 2019 nivå. Kvalitet og kvantitet samt servicenivå vil ikke oppfylle forventningene fra våre brukere/kunder. Det er derfor nødvendig med en forventningsavklaring her for å unngå for mye støy og negativ omtale av Lesja kommune.

Aktuelle tiltak:

Følgende tiltak kan være aktuelle å iverksette i 2020 for å avhjelpe situasjonen og kunne levere forsvarlige tjenester.

- Behov for utvidelse av skjermet saksbehandlingstid for å få mer effektiv saksbehandling. Dette kan for noen oppleves som dårlig service dersom de ikke får kontakt med saksbehandler raskt nok. (Forventningsavklaring nødvendig)
- Systematisere arbeidet enda bedre og endre møtestruktur.
- Begrense tiltak i handlingsprogrammet. (bemanningen i høst og i 2020 vil måtte nyttes til lovpålagte oppgaver og gir ikke rom for framdrift i de interne utviklingsoppgavene.)
- Vurdere andre måter å organisere næringsutviklingsarbeidet på. (Bedre dialog og felles handlingsprogram mellom Nordveggen og FU-avdelingen kan kanskje gi mer effekt)
- Aktiv deltagelse i 6K Næring kan i perioder måtte bli nedprioritert fra Lesja sin side slik dette er organisert i dag.

- Vurdere om flere saker kan delegeres både fra politisk nivå til Rådmannen og i rådmannens interndelegasjonsreglement ned til sektorsjef og fagleder i forbindelse med revisjon av delegasjonsreglement.

Konsekvenser ved underbemanning:

Redusert kapasitet på saksbehandling i avdelingen vil kunne medføre reduserte gebyrinntekter dersom vi ikke holder saksbehandlingsfristene som er forskriftsfestet med hjemmel i plan- og bygningsloven. (Gjelder plan- og byggesaker).

Redusert kvalitet og større sannsynlighet for feil lovanvendelse som i sin tur kan medføre merarbeid ved klagebehandling og svekket omdømme. I ytterste konsekvens kan dette medføre mer ustabil bemanning på grunn av stor arbeidsbelastning.

I en tid med utfordringer i å rekruttere personer ingeniørkompetanse vil dette være svært uheldig. Større arbeidsbelastning på leder og saksbehandlere vil gi mindre tid til strategi og utviklingsarbeid innenfor avdelingens ansvarsområder.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel vil bli forsinket i forhold til vedtatt planprogram. (Skyldes hovedsakelig at planlegger ikke er på plass før til våren). Planstrategi for gjeldende periode må prioriteres dersom vi skal få denne vedtatt i løpet av 2020.

Utarbeidelse av kommunedelplan VA må forskyves.

Deltagelse i ressursgruppe Levande Lesja kan måtte nedprioriteres en periode.

Det er ønskelig å opprette en funksjon som ledende renholder for kommunale bygg. Slik tjenesten er organisert i dag er renholderne administrert av driftsingeniøren. Ved utvidelse av renholdstaben i forbindelse med ny sjukeheim er det ønskelig å se på organisering av tjenesten. Tiltaket vil måtte dekkes i budsjettet for 2020 slik at dette er på plass når nytt helsehus/sjukeheim er ferdig. Her er et samarbeid mellom HOF-sektor og FU-sektor nødvendig da det melder seg nye behov i forbindelse med drift av ny sykehjem og helsehus. Denne endringen er ikke lagt inn i tallbudsjettet.

Inntekter:

Gebyrutvikling vann, avløp, renovasjon og feiing:

Kalkylerenten er for 2020 anslått å være 2,20 %. Lønnsveksten fra 2019 til 2020 er satt til 2 % mens generell prisvekst er satt til 2,50 %. Tallene for 2018 er etterkalkyle, tallene for 2019 er prognostiserte verdier og ikke tall fra budsjettet. Tallene fra 2020 til 2023 er budsjett/økonomiplan. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost Kommune.

Fra 2019 til 2020 foreslås en samlet gebyrøkning å dekke kommunens kostnader på områdene. Gebyret for vann øker med 3,9%, avløp økes med 5%. Slamtømming og feiing beholdes uendret og gebyr for renovasjon økes med 3%

I budsjettet er ikke lagt inn økte gebyrinntekter for feiing og slamtømming. Her er noe usikkerhet i tallene på grunn av at slamtømming nå er ute på anbud. Gebyrene til feiing er ikke økt med grunnlag i at vi her må bygge ned fond. Renovasjonsgebyrene økes i samsvar med beregninger fra NGR.

Foreslåtte endringer avviker noe i forhold til selvkostberegningen fra Momentum, dette for å unngå for store svingninger og begrense samlet belastning på den enkelte eiendom.

Saksbehandlingsgebyr: Det er fortsatt stor aktivitet innenfor byggesak, oppmåling og plan.

Nivået på gebyrene i Lesja kommune er lave i forhold til sammenlignbare kommuner både i regionen i landet for øvrig.

Kommunestyrets vedtak i sak 29/19 (økonomiplan 2020-2023) angir at vi skal tilstrebe 100 % kostnadsdekning innenfor byggesak, plansak og oppmåling. Selvkostberegning våren 2018 viser at vi har et potensiale her ca kr 300 000,- med utgangspunkt i dagens saksmengde. Det foreslås derfor en økning på 20 % for planbehandling og byggesak og en reduksjon på 14% for

oppmåling. Etterkalkyle vil vise hvorvidt vi når målet om selvkost i 2020. Det er slik vi er organisert ofte samhandling mellom byggesak, plan og oppmåling. Det er derfor vanskelig å få et korrekt grunnlag for beregningene uten at det føres timelister med fordeling på hvert enkelt ansvar. Dette er ikke funnet hensiktsmessig og en ber derfor kommunestyret se disse tjenestene samlet slik at overskudd eller underskudd på et ansvar kan dekkes opp mot et annet. (Sakene er ofte sammensatt, arbeidsbelastningen varierer med årstiden for enkelte og tverrfaglig samhandling gjør at oppgavene løses i fellesskap.) Det foreslås derfor at 100% dekning vedtas gjennomført der en ser disse ansvarsområdene under ett.

Behandlingsgebyr etter jordloven og konsesjonsloven beholdes uendret. Gebyr for behandling av søknader om nydyrking økes til 5000,-. (Det vises for øvrig til egen sak vedr gebyr og betalingssatser.

Kort kommentar på ansvarsområder, endringer i forhold til 2019-driftsbudsjett:

Ansvar 410. Kommunale boliger

Husleie ansvar 410 økes med forutsetning av like god utleiehypypighet som i år. Det regnes at vi har 100% utleid med unntak av en bolig i Lesja sentrum som kanskje er vanskelig å få utleid pga. alder og størrelse.

Avgifter gebyrer og lisenser økes til 140000 i samsvar med regnskapstall 2019.

Ansvar 430:

Samarbeidsområder mellom kommunene er fra rådmann i Dovre og rådmann i Lesja utfordret på innsparing 3% på fellesområdene. Dette utgjør 78000,- kr på ansvar 430.

Her foreslås at gebyr for behandling av delingssaker etter pbl.§20-1 m inntektsføres på landbruk i de sakene der vi fatter vedtak etter jordlov og. pbl. I samme sak. Dette utgjør med dagens saksmengde ca 30000,-. (Inntekten internoverføres fra plansaker til landbruk)

I tillegg foreslås å øke gebyr for dyrkingssaker. Gebyret her er 3000,- pr dyrkingssøknad og dekker på ingen måte arbeidet som legges ned i disse sakene. Her foreslås et gebyr på 5000,- kr pr søknad noe som medfører økte inntekter 30000,- (forutsatt 15 saker i året).

Midlertidig omdisponering etter pbl i forbindelse med godkjenning av torvuttak har i dag et gebyr på 3416,-. Dette foreslås økt og vil utgjøre en inntektsøkning på 8000,- forutsatt 4 saker i året.

Foreslåtte tiltak vil gi 68000,- bedre resultat på ansvar 430.

Ellers foreslås annonseringsposten å reduseres til 0 (-5000,-) mens telefonkostnaden økes med 10000,- da vi ser at denne ikke holder nå etter at mobiltelefoner er innkjøpt til alle saksbehandlere (utfasing av fasttelefon).

450 Ymse næringsformål:

Tilskudd til BLLøypelag for legging av tidlignø er tatt ut av budsjettet i samsvar med kommunestyrets vedtak i strukturendingssaken juni 2019.

Støtte til fellestiltak Lesja og Dovre vekst med 150000,- er tatt ut av budsjettet i samsvar med kommunestyrets vedtak i juni 2019.

601 Kommunaltekniske tjenester:

Her er foretatt noen justeringer i forhold til foreløpige regnskapstall 2019. det er ikke forslått endring i bemanning innenfor VVA.

605 Bygningskontroll:

Her er budsjettet med økte gebyrinntekter, saksbehandlingsgebyrene er økt for å oppnå full kostnadsdekning/selvkost. Det er fortsatt behov for midler til retting av matrikkel /adressesildeling. I tillegg ressurser til matrikkelprosjektet vi har sammen med kartverket og Statskog.(SIM) Dette er oppgaver vi har vanskelig for å få prioritert innenfor ordinære årsverk.

607 Regulering/planarbeid:

Innledende runde i kommuneplanarbeidet har gitt et stort antall innspill med ønske om nye utbyggingsområder. Dersom disse skal tas inn i planen må områdene konsekvensutredes. Her vil det være behov for ekstern kompetanse. Det er avsatt midler til dette i 2020.

I tillegg er budsjettet med 100000 (investering) til gjennomføring av handlingsdelen i landbruksplanen.

620,621,622,623 og 624 vannanlegg:

Det er foretatt justeringer mellom kontoartene her for å rette opp skjevheter mellom budsjett og regnskap. I tillegg er det ønskelig å kunne investere i en mindre gravemaskin slik at enklere vedlikeholdsoppdrag kan utføres med egne mannskaper. (Reperasjon av vannlekkasjer og utbedringer på ledningsnettet)

630,631,632,633 og 634 Avløpsanlegg:

Her er foretatt justeringer tilsvarende posten over.

640 renovasjon:

Etter anmodning fra NGR er lagt inn 3 % økning i utgift til renovasjon.

678 Lesja svømmehall samt Lesjaskog svømmehall:

Her foreslås en reduksjon i åpningstid ved begge svømmehallene. Det forutsettes svømmetilbud i perioden desember – april. Innsparing på kultur og oppvekstsektoren og på FU vil til sammen gi ca.470000,- kr. (Badevakt Lesja og strømutfgifter ved begge svømmehallene er belastet OK-sektor.)

770 Kommunale veger:

Det er foreslått nedklassifisering av følgende kommunale veger: Auravegen, Bø-vegen, Stavheimsvegen og Åsen-vegen. Vedlikeholdskostnader vil dermed påføres brukerne av vegen. Stavheimsvegen og Åsen-vegen har en funksjon som GS-veg langs E136. Det må derfor vurderes et tilskudd fra kommunen som bidrag for at disse to vegene har funksjon som gang- og sykkelveg.

Auravegen har en funksjon som adkomst til Dalsida. Kostnaden med denne bør derfor også dekkes delvis av Dalsidevegen AS.

Samlet årlig besparelse ca. 355000,-kr vil kunne realiseres fullt ut først i 2021.

I tillegg er lagt inn besparelse ved nedklassifisering av Stasjonsvegen på Lesjaskog i samsvar med kommunestyrets vedtak juni 2019.

Øvrige kommunale bygg:

Situasjonen her er som tidligere år, etterslep på vedlikehold på grunn av at mannskap og budsjett bare holder til "brannslukking". Vi har over flere år nå redusert vedlikeholdsbudsjettet samtidig som vi har en økning i bygningsvolum. Dette gjør at kvaliteten på tjenestene blir dårligere og etterslepet på vedlikehold større.

Avslutning/konklusjon fra sektorleder:

Inntekter: Gebyrregulativet for kommunaltekniske tjenester gir også i 2020 økning når en ser alle tjenestene samlet. Avgiftsnivået i Lesja er likevel akseptabelt. Sammenlignet med nabokommuner og andre sammenlignbare kommuner er det i Lesja rimelig avgiftsnivå til tross for betydelige investeringer de siste årene.

Utgifter:

Når det gjelder muligheter framover ser en at for å redusere driftskostnadene viser det seg at vi er i stor grad prisgitt hvilke strukturendringer som foreslås på helse og oppvekstsektoren. Vi har

forholdsmessig store bygningsarealer fordelt på få innbyggere/brukere, og bør ikke redusere vedlikeholdsbudsjettene her uten at bygningsmassen reduseres. Hvilke valg som tas for lokalisering og nivå på tjenestene i de andre sektorene er avgjørende for de grep som kan tas innenfor bygningsvedlikehold og drift. Vi har over flere år nå redusert vedlikeholdsbudsjettet samtidig som vi har en økning i antall installasjoner, lengde ledningsnett, flere kilometer veg og økte bygningsvolumer. Redusert aktivitet i byggene gir ikke samme mulighet for kostnadsreduksjon som en ville fått ved å samlokalisere tjenester.

Muligheter:

Når det gjelder fremtidige muligheter er det fortsatt rom for utviklingsarbeid. Med god samhandling mellom politikk og administrasjon der målene er klare og alle drar samme veg har Lesja gode muligheter for å lykkes.

Avdelingens bidrag er avgjørende for at næringsdrivende i Lesja sammen med Nordveggen AS skal lykkes i sine utviklingsprosjekter. Det er aktuelt her også å ta med det arbeidet som gjøres i forbindelse med tildeling av midler til landbruket fra næringsfondet. Konsekvenser her er at en taper kraftfondet noe som gir mindre handlingsrom for andre gode tiltak. Vi mener likevel at dette er en måte å løse disse oppgavene som ikke er lovpålagte på uten at disse belaster rammene i driftsbudsjettet. Utvikling av næringslivet i Lesja er viktig og vårt bidrag her er avgjørende for den enkelte gardbruker eller andre som ønsker å starte egen bedrift eller utvikle videre eksisterende næring. En evaluering av arbeidet som er utført i perioden med Nordveggen og en strategi for videre satsing kan være hensiktsmessig. Vi har fått til mye i Levande Lesja og bør bygge videre på noe av dette. Kultur og naturbasert reiseliv med fokus på de gode opplevelsene gir rom for utvikling. Her har vi fortsatt et stort potensiale.

Rådmannens sluttkommentar:

Det er fremlagt et forslag til drifts- og investeringsbudsjett for 2020 i balanse.

Det ligger innenfor det politiske handlingsrommet å prioritere hva kommunen skal bruke mer penger på, men det ligger da også i det politiske ansvaret å vedta hvordan dette skal finansieres. Det må enten gjøres ved at andre områder tas ned budsjettmessig, eller at inntektssiden økes. Med de investeringer Lesja kommune har vedtatt, er det økonomiske handlingsrommet redusert. Dette krever tydelige og klare prioriteringer.

Det fremlagte forslaget til økonomiplan har tatt inn de prognoser og beregninger som på så god måte som mulig gir et bilde av den økonomiske utviklingen framover. Planen er retningsgivende og er det strategiske dokumentet for hvordan Lesja kommune skal bruke sine midler og skaffe seg sine inntekter de neste fire årene. Budsjettene de neste årene må derfor ta utgangspunkt i økonomiplanen slik den blir vedtatt. Det er det virkemidlet en har for å kunne styre økonomien og ut fra den designe et realistisk og bærekraftig tjenestetilbud. Det overordnede målet vil alltid være best mulige tjenester på alle områder for våre innbyggere, innenfor de rammebetingelsene som råder.

Dokumenter

1	I	Budsjett, innspel frå Eldrerådet i Lesja	Eldrerådet v/Jorunn Krokrud
2	S	Driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023	

Vedlegg

- 1 Økonomiske oversikter 2020-2023
- 2 Detaljert budsjett 2020

